

Fremtidens Vollsmose
Baseline for Biodiversitet

Fremtidens Vollmose - Baseline for biodiversitet

Udarbejdet af SLA

For Fremtidens Vollmose P/S

Maj 2024

INDHOLD

<i>Introduktion</i>	Fremtidens Vollsmose	5
	En by i Naturen	6
	Projektområde	7
	Læsevejledning - Baseline for biodiversitet	8
	Potentialer for biodiversiteten	9
	Udfordringer for biodiversiteten	10
<i>Metode</i>	Kortlægning 2023	12
	Monitorering af biodiversitet	13
<i>Anbefalinger</i>	Samlede anbefalinger og konklusioner	15
<i>Landskab</i>	Landskab – Anbefalinger	17
	Landskabets udvikling før, nu og fremover	18
	Landskabets variation	19
	Naturforbindelser	20
	Fredskov	21
	Bynatur	22
<i>Vand</i>	Vand – Anbefalinger	24
	Våde naturtyper	25
	Vandkvalitet	26
	Regnvandshåndtering	27
<i>Naturtyper</i>	Naturtyper – Anbefalinger	29
	Naturkvalitet for kortlagte lokaliteter	30
	Skov	31
	Sø og mose	32
	Eng og overdrev	33
	Plæne	34
	Bynatur	35
<i>Arter</i>	Arter – Anbefalinger	37
	Planter	38
	Insekter	39
	Andre dyr	40
	Flagermus	41
<i>Bilag</i>	Grundlag for biodiversitetsstrategien	43
	Artslister	44-47

Introduktion

FREMTIDENS VOLLSMOSE

I de kommende år kommer Vollsrose til at gennemgå en stor transformation. Der skal bl.a. rives blokke ned, som kan give plads til, at området kan omdannes til en blandet bydel med forskellige bolig- og ejerformer, som et led i regeringens lov om parallelsamfund.

Til forskel fra andre byområder, der står over for en lignende forandring, har Vollsrose et helt unikt afsæt for at bruge naturen aktivt i udviklingen. Ved f.eks. at skabe bedre forhold for biodiversitet og bedre håndtering af de stadigt stigende klimaudfordringer, er her et unikt udgangspunkt for at udvikle en by i naturen.

Denne rapport er en baseline for den nuværende biodiversitet i Vollsrose. En baseline, der redegør for de nuværende forhold, potentialer og udfordringer, der kan anvendes som afsæt for udviklingen af konkrete strategier for by og landskab i Vollsrose.

Vollsrose - et unikt potentiale

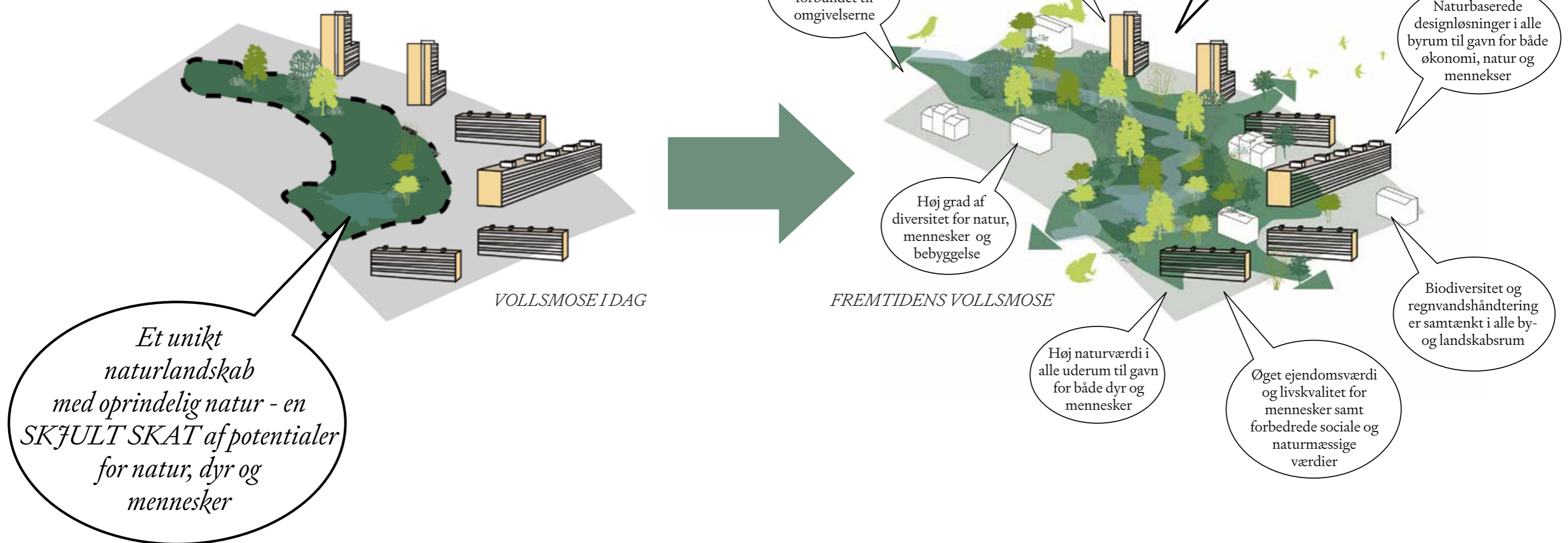
Navnet Vollsrose kommer fra 'voll' eller 'vold', der betyder slette eller græseng. Området har siden istiden haft en naturlig karakter af en kombination af græseng, mose og skov. Vollsrose er dannet på højderyggene i området og boligbebyggelsen ligger omkranset af det unikke istidslandskab mod vest og det naturlige ålandskab og Odense Å mod sydøst.

I Vollsrose er det en unik kvalitet at have et område med så stor, sammenhængende natur tæt på boligerne. Her er et stort potentiale for at løfte naturen til gavn for både for mennesker og biodiversiteten. Det er denne biodiversitet – kvalitetene, arterne og alt derimellem – der er fokus på i denne baseline.

I dag er der en helt unik natur i Vollsmose - en natur der er lukket om sig selv og som mangler forbindelser til bykvarterne omkring. Det unikke potentiale ved at have så meget unik naturkvalitet - helt tæt på allerede eksisterende boligarealer - udnyttes ikke i dag, og man fristes næsten til at kalde det en skjult skat.

En naturbaseret tilgang til den fremtidige udvikling af området, der både håndterer biodiversitets- og klimaudfordringer, kan bidrage til at skabe langt bedre forhold for både mennesker, natur og klima. Det kan f.eks. være klimasikring, stedsidentitet, forbedret tilgængelighed og understøttelse af nye eller eksisterende attraktioner.

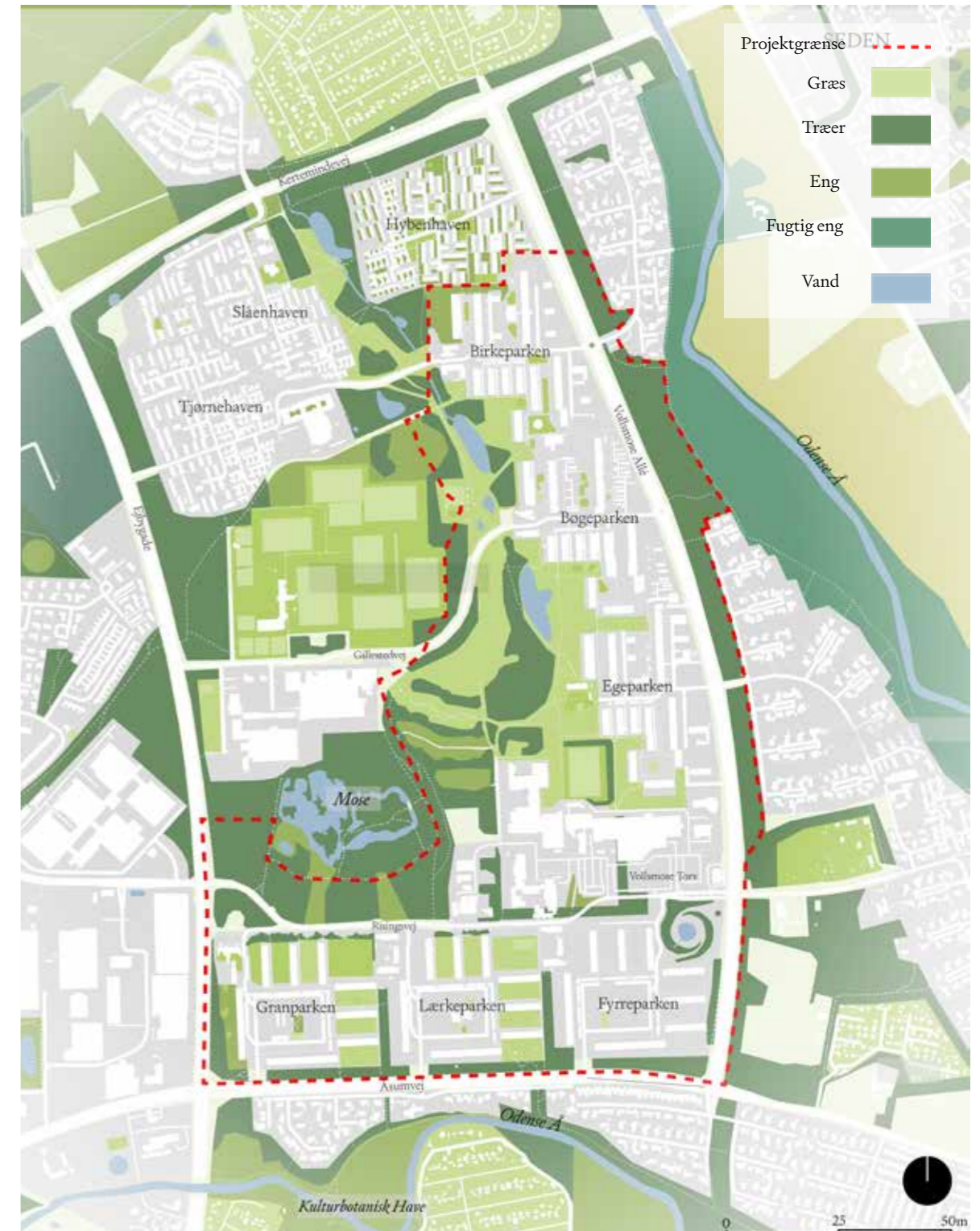
Igennem strategiske og informerede valg, der indtænker biodiversiteten som en del af den samlede naturbaserede løsning, kan vi skabe Fremtidens Vollsmose, som en biodivers, bæredygtig og indbydende bydel, der er relevant for både nuværende og kommende beboere langt ud i fremtiden!

Vollsmose ligger i den nordøstlige del af Odense. Området er omkranset af fire veje; Kertemindevej mod nord, Vollsmose Allé mod øst, Åsumvej mod syd og Ejbygade mod vest. Vest for området ligger Skibhuskvarteret, Odense Fjord ligger mod nord, mens Rising og Odense centrum ligger tre km vest for Vollsmose. Landsbyen Åsum ligger sydøst for Vollsmose og Odense Å slynger sig ligeledes syd og øst om Vollsmose.

Hele arealet indenfor de fire veje er samlet set ca. 200 ha med det grønne centrale område udgørende ca. 80 ha. Omdannelsesområdet, som denne rapport omhandler, omfatter den østlige og sydlige del af Vollsmose samt en del af de centrale grønne områder omkring mosen. Omdannelsesområdet er ca. 120 ha, hvoraf den indre grønne del er ca. 30 ha. Dertil kommer de tilstøende naturområder i den centrale del og de grønne arealer i boligområderne. De grønne arealer har varierende naturkvalitet. Der findes både plejet og ekstensivt driftede naturområder i form af både skov, eng, søer og moser, mens de grønne arealer tæt på og imellem boligerne er overvejende homogene græsplæner og prydbepantning.

Der har i de senere år været nye tiltag i boligområderne i form af regnvandshåndtering på terræn og opgradering af landskabet langs Risingsvej.

Oversigtskort over projektområdet, samt naturtyper.

“Baseline for biodiversitet” er en rapport, der placerer sig tidligt i Vollsmoses udviklingsproces og er udarbejdet uafhængigt af f.eks. miljøvurdering og bæredygtighedscertificering (DGNB). Rapporten kan bruges som afsæt for udarbejdelse af kriteriet om biodiversitet i DGNB certificering, ENV2.4 Biodiversitet.

“Baseline for biodiversitet” har til formål at skabe overblik over Vollsmoses eksisterende natur og naturværdier ud fra en kortlægning af repræsentativt udvalgte lokaliteter, der fremgår af kort på de følgende sider. Kortlægningen er udført, så den kan danne grundlag for efterfølgende målinger af udviklingen af biodiversitet.

Resultatet af kortlægningen er opdelt i fire afsnit, der tilsammen giver overblik over potentialer, kvaliteter og udfordringer for naturen. I de to første afsnit, ‘Landskab’ og ‘Vand’, beskrives anbefalinger til konkrete tiltag, der kan bidrage til at forbedre eller øge kvaliteten af eksisterende forhold til gavn for biodiversiteten. De to sidste afsnit, ‘Naturtyper’ og ‘Arter’, beskriver mere overordnede observationer og konklusioner, samt anbefalinger til supplerende undersøgelser eller opgaver, som bør løses i de næstkommende faser.

Landskab

I afsnittet beskrives de store og overordnede træk for naturen i Vollmose: Udvikling, variation, grønne forbindelser, fredskov og bynatur. Kortlægningen af landskabet er baseret på en skrivebordskortlægning og eksisterende rapporter fra WSP og COWI.

Vand

I dette afsnit gennemgås våde naturtyper som sø og mose, vandkvalitet og regnvandshåndtering. Afsnittet om vand baserer sig hovedsageligt på eksisterende rapporter (WSP) suppleret med observationer fra felten.

Naturtyper

Afsnittet gennemgår kortlagte naturtyper; Skov, sø og mose, eng og overdrev, plæne samt bynatur. Afsnittet baserer sig på en feltkortlægning udført af SLA medio juli 2023.

Arter

Afsnittet baserer sig på feltkortlægning af planter, insekter, flagermus og andre dyr. Kortlægning af flagermus er baseret på data fra WSP rapporter.

Landskab

Vand

Naturtyper

Arter

Stort naturareal

Vollsmose har et unikt og meget stort naturareal. Områdets størrelse giver plads til mange forskellige levesteder og arter, og der er rig mulighed for indvandring af arter fra det omkringliggende landskab.

Størrelsen af naturområdet er et særligt potentiale - unikt sammenlignet med andre byområder.

Fri dynamik

I flere af naturområderne er plante- og dyresamfundene resultatet af naturlige dynamikker. Det vil sige, at processer som naturlig succession, nedbrydning og skiftende hydrologi opretholder en dynamisk natur med høj biodiversitet.

Naturlige processer og dynamikker giver flere levesteder for flere arter.

Forskellige naturtyper

Området indeholder i dag flere forskellige naturtyper varierende fra skov og græsland til søer og moser. Inden for hver af disse naturtyper findes der forskellige undertyper, som f.eks. lysåben og lukket skov. De forskellige naturtyper er levesteder for forskellige dyrearter og skaber dermed større artsdiversitet.

Diversitet i naturtyper er et stort potentiale for artsdiversitet og biodiversitet.

Oprindelig natur

Den centrale mose i bydelen og skoven omkring er oprindelig natur. Det betyder, at naturarealerne har lang kontinuitet (gammel natur), der resulterer i høj-kvalitetsnaturområder med særlig bevaringsværdi.

Unikt for et eksisterende byudviklingsområde, at det indeholder oprindelig natur.

Gamle træer

Der ses flere gamle eller døde træer i området, som betyder, at de naturlige nedbrydningsprocesser er til stede og de er levesteder for specialistarter som nedbrydende svampe og insekter samt redepladser for hulrugende fugle og flagermus.

Potentiale i at bevare gamle træer og dødt ved, fordi det understøtter biodiversitet.

Åbent vand

Håndteringen af vand på overfladen samt i søer og regnvandsbassiner betyder, at naturen bliver formet af dynamiske hydrologiske skift og skaber levesteder for flere dyr og planter langs gradienter fra vådt til tørt.

Potentiale i at udnytte vandet i området til udvikling af biodiversitet.

Bratte overgange

Mange steder i Vollsmose er overgangene mellem de forskellige naturtyper meget bratte. Det betyder, at der mangler overgangszoner mellem skov og græsland. Overgangszoner, som f.eks. skovbryn, er værdifulde levesteder for mange arter, da der her findes mikrovariationer i f.eks. lys-skygge og læ-vind.

Manglende variation

Set som en helhed er der en del variation inden for Vollsmose i topografi og hydrologi, men inden for hver naturtype er der ikke meget variation. Ved at øge den topografiske og hydrologiske variation lokalt, opstår der flere levesteder for arter tilpasset specifikke mikroklimatiske forhold.

Fravær af fugtighedsgradienter

Søer og regnvandsbassiner har næsten alle stejle bredder. Det betyder, at de fugtige habitater ikke findes på gradienten mellem åbent vandspejl og helt tør jordbund. De lysåbne fugtige naturtyper som eng og mose er vigtige for sammenhængen med det omgivende landskab ved Odense Å.

Ubensigtmæssig drift

Mange af naturområderne bliver i dag driftet intensivt, hvilket betyder, at de lysåbne naturtyper bliver klippet før urterne når at blomstre og insekterne kan fuldføre en livscyklus. I dag præges området hovedsageligt af store konkurrencesterke græsser, der tåler gentagne tilbageklipninger. Græsserne hæmmer væksten af blomstrende urter og mindsker dermed fødetilgængeligheden for

områdets insekter. Mange af moserne og skovområderne er derimod i fare for tilgroning, hvilket nedsætter tilstedeværelsen af lavere urter og buske i underskoven. Et skift til en mere ekstensiv og naturnær drift vil have stor positiv indvirkning på området naturværdi og udvikling af biodiversitet.

De eksisterende naturforhold er unikke for et byområde på størrelse med Vollsmose - det gør det "nemt" at vende udfordringerne til potentialer.

... på Øerne, Brn, i ØJy og SJy, ... med
... gulgråt filthåret, uregelmæssigt grenet. Blade 3-6 mm
... på midten, brat tilspidsede, med jævn rand. Hoved med 10-25 kurve,
... Kurve 6 mm lange. Kurvblad ... urtigt re ... med krum,
... lange støtteblade. Kurve 6 mm lange. Kurvblad ...
... purpurrod spids.

Metode

Baseline for biodiversitet bygger på data og information indhentet igennem en feltkortlægning og en skrivebordskortlægning. 'Bynatur.app' er anvendt som værktøj til indsamling af data (se infoboks). Udarbejdelsen af kortlægningen og den efterfølgende rapport er udført af SLA med feltarbejde i juli 2023, databehandling i efteråret 2023 og aflevering af rapport primo 2024 for og i samarbejde med Arealudviklingselskabet Fremtidens Vollsmose.

FELTKORTLÆGNING

Planter og naturkvalitet

I alt blev 11 lokaliteter kortlagt i felten og opdelt efter fire naturtyper; skov, græsland, vand og plæne. Lokaliteterne blev udvalgt til kortlægning efter en screening af det centrale grønne område i Vollsmose, hvor både naturtyper og lokaliteter blev vurderet. Derefter blev der udvalgt lokaliteter med forskellig grad af naturkvalitet inden for hver naturtype, for at lære om både de positive og negative forhold for naturen i Vollsmose. Naturkvaliteten af den eksisterende natur er blevet vurderet ved hjælp af Bynatur.app. De 11 lokaliteter fremgår af kort.

Insekter

Der blev foretaget en undersøgelse af insektlivet på hver lokalitet via metoden 'sweeping' (insektnet).

Bynatur

Boligområdernes værdi for biodiversitet er blevet vurderet med det formål at kunne rådgive om forbedring af den bolignære natur og en bedre integration af naturområdernes potentialer ift. boligområdernes manglende naturkvaliteter.

SKRIVEBORDSKORTLÆGNING

Skrivebordskortlægningen omfatter en indhentning af viden om arealet fra online databaser og eksisterende rapporter (se bilag 1).

Data er indsamlet fra følgende databaser:

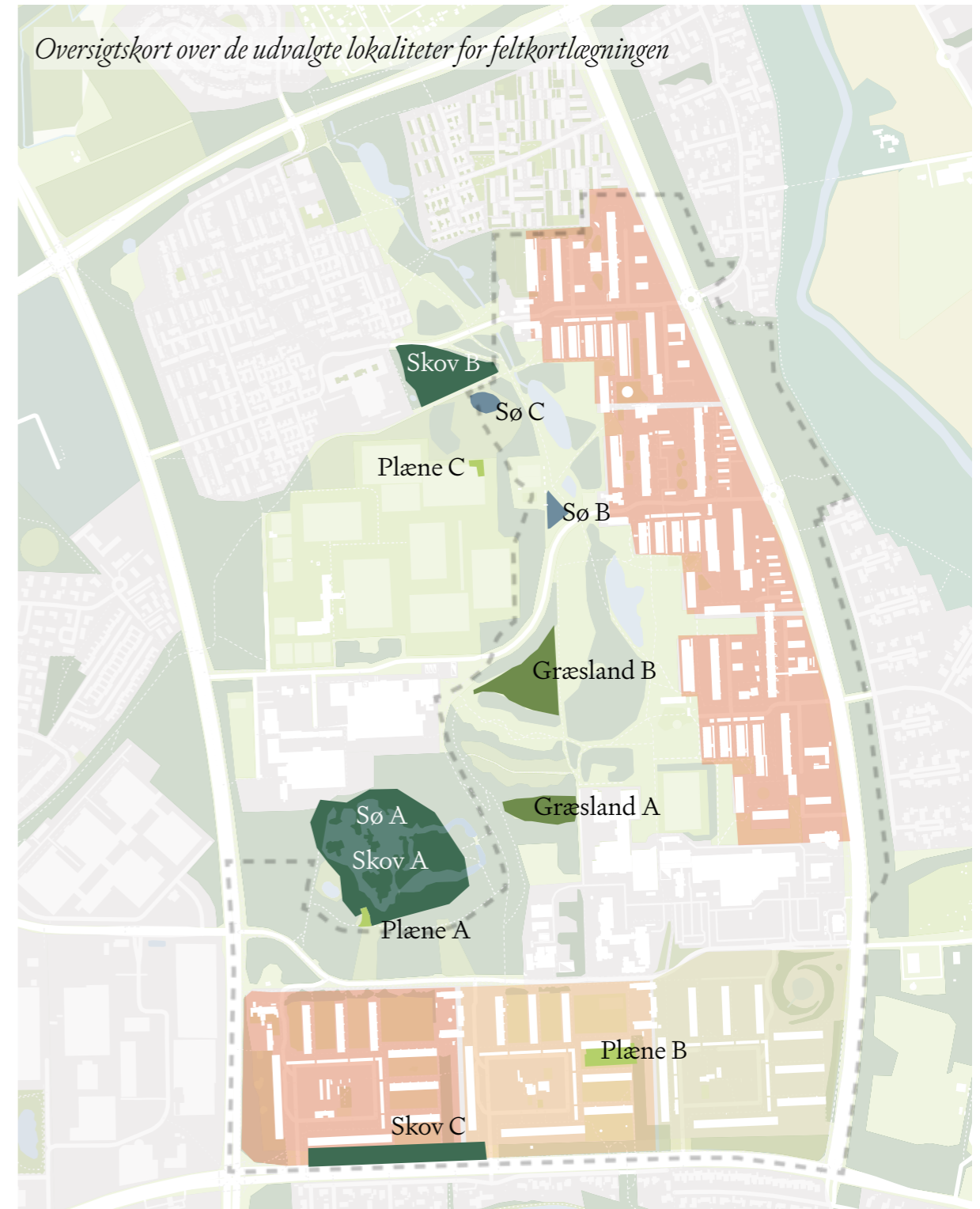
- Naturbasen.dk
- Arter.dk
- Danmarks Miljøportal
- Biodiversitetskortet.dk

BYNATUR.APP

Bynatur.app er blevet anvendt i feltkortlægningen til at samle artsregistreringer og vurdere habitat-typer og naturkvaliteter på lokaliteterne.

Bynatur.app er en systematisk metode på en mobil platform, som anvendes til at kortlægge bynatur i felten. I sommeren 2023 var appen i pilotfasen. Yderligere funktioner bliver tilføjet i 2024. Det betyder, at appen i 2023 kun anvendes til digital registrering af data og simple analyser, mens mere udførlige analyser foretages med anden software (GIS-programmer og excel).

Bynatur.app (2023) vurderer naturkvalitet på tre-fire kriterier, der er specifikke for den valgte naturtype og giver en generel indikation af arealets økologiske tilstand. Appen bliver udviklet og forbedret over følgende år og kan potentielt bruges til både at indsamle og analysere opfølgende registreringer i fremtiden.

MONITORERING AF BIODIVERSITET

11 udvalgte lokaliteter blev kortlagt medio juli 2023 og disse udgør baseline for biodiversitet i Vollsmose. For at undersøge om naturen forbedres igennem den forestående udvikling og omdannelse kan der udføres monitorering af biodiversitet, herunder naturtilstand og kvaliteter. Det forelås hvert 3. år efter udførte indsatser, men det endelige interval kan være højere eller lavere baseret på indsatsernes omfang og indgriben.

Oversigtskort og monitoreringskema

	BASELINE 2023	MONITORERING 1	MONITORERING 2
SKOV	Skov A Område med sø, mose og skov. Oprindelig natur. Høj naturkvalitet.	Skov A	Skov A
	Skov B Fugtig og våd bund, henfaldne og døde træer. Middel naturkvalitet.	Skov B	Skov B
	Skov C Mere urban træplantning, ensartet udtryk, lav til ingen bundvegetation, egetræer. Lav naturkvalitet.	Skov C	Skov C
GRÆSLAND	Græsland A Græsset område med stor artsdiversitet. Høj naturkvalitet.	Græsland A	Græsland A
	Græsland B Næringsrigt, domineret af græsser. Lav kvalitet.	Græsland B	Græsland B
PLÆNE	Plæne A Tæt på mose, slås sjældnere end alm. plæner. Middel til høj kvalitet.	Plæne A	Plæne A
	Plæne B Intensiv drift, høj kontinuitet. Lav til middel naturkvalitet.	Plæne B	Plæne B
	Plæne C Meget intensiv drift. Lav naturkvalitet.	Plæne C	Plæne C
SØ	Sø A Sø og skovmose. Fine områder, men næringsrigt vand. Medium til høj kvalitet.	Sø A	Sø A
	Sø B Regnvandsbassin. Udviklet fugtigbundsvegeta- tion. Lav til middel kvalitet.	Sø B	Sø B
	Sø C Regnvandsbassin. Nyanlagt. Lav kvalitet.	Sø C	Sø C

Anbefalinger

SAMLEDE ANBEFALINGER OG KONKLUSIONER

LANDSKAB

Anbefalinger vedrørende landskab:

Landskabets udvikling - før, nu og fremover

- Brug den oprindelige natur som afsæt for at styrke og formidle biodiversiteten.
- Skab en by i naturen ved at indarbejde eksisterende og ny natur i omdannelsen.

Landskabets variation

- Skab flere fugtighedsgradienter.
- Skab variation indenfor og mellem naturtyperne.

Naturforbindelser

- Styrk den våde og fugtige natur.
- Skab bedre fysiske forbindelser til de omkringliggende naturområder til gavn for både mennesker og dyr.

Fredskov

- Øg naturkvaliteten gennem ændret drift.
- Styrk de rekreative værdier vha. stiforbindelser og øget variation.

Bynatur

- Skab bynatur med høj kvalitet.
- Skab bedre levevilkår for hjemmehørende og lokalt forekommende arter.

VAND

Anbefalinger vedrørende vand:

Våde naturtyper

- Skab et nyt og forbedret landskab for de våde naturtyper ved at åbne Vollsmoserenden.
- Øg vandkvaliteten ved at øge gennemstrømning og kontrol af overløb under regnvejr.
- Skab højere naturkvalitet gennem drift og naturforbedrende indgreb.

Vandkvalitet

- Undersøg mulighederne for at forbedre vandkvaliteten, så biodiversiteten øges.
- Inddrag eksperter som kan bidrage med viden om vand og nye, mulige tiltag.

Regnvandsbåndtering

- Vandforløbets potentiale ligger i jorden - åben Vollsmoserenden og bring Vollsmoselandskabet tilbage.

NATURTYPER

Konklusioner og anbefalinger vedrørende naturtyper omhandler primært ændret drift. Anbefalingerne hænger desuden uløseligt sammen med de tiltag, der anbefales i de afsnit, der vedrører landskab og vand. Det kan derfor konkluderes, at hvis den generelle kvalitet for hhv. landskab, natur og vand forbedres, så vil det også skabe bedre vækstbetingelser for både eksisterende og nye naturtyper.

Konkrete anbefalinger vedrørende specifikke naturtyper skal undersøges yderligere.

ARTER

Der har i forbindelse med baselinens feltkortlægning ikke været gennemført en systematisk registrering af andre dyrearter end insekter, og der vil derfor være behov for yderligere observationer, registreringer og dataindsamlinger for at få et nøjagtigt billede af artsdiversiteten i Vollsrose. Samtidig er der behov for at opnå mere viden om forholdene for de specifikke arter i det videre arbejde. Derfor er det ikke muligt på nuværende tidspunkt at fastlægge konkrete anbefalinger, som kan forbedre forholdene for hjemmehørende eller nye arter.

Det kan dog konkluderes, at hvis den generelle kvalitet for hhv. landskab, natur og vand forbedres, så vil det også skabe bedre vækstbetingelser og leveforhold for både eksisterende og nye arter.

Landskab

Det centrale grønne område i Vollsmose er 80 ha; et helt landskab i sig selv. Her er både skov, sø, vandhul, mose, eng og overdrev, der hver især og tilsammen giver levested for insekter, fugle, planter og en mængde andre organismer.

Det er relevant at betragte biodiversiteten i Vollsmose i både den store skala, hvor landskabets sammenhænge på tværs af matrikler vurderes, og i den lille lokale skala, hvor hver lokalitet vurderes for sig. Den store skala handler om sammenhænge i landskabet, overgange mellem naturtyper, spredningspotentiale, variation og muligheder. Den mindre skala omhandler blandt andet hensyn til specifikke arter og/eller deres levesteder og specifikke forhold for særlige lokaliteter, f.eks. rydning af krat ned mod søer for at skabe mere lysåbne bredder, adgang for flere arter og dermed en øget biodiversitet.

SAMLEDE ANBEFALINGER FOR LANDSKAB

Landskabets udvikling - før, nu og fremover

- Brug den oprindelige natur som afsæt for at styrke og formidle biodiversiteten.
- Skab en by i naturen ved at indarbejde eksisterende og ny natur i omdannelsen.

Landskabets variation

- Skab flere fugtighedsgradienter.
- Skab variation indenfor og mellem naturtyperne.

Naturforbindelser

- Styrk skov og vand som vigtige naturforbindelser.
- Skab bedre fysiske forbindelser til de omkringliggende naturområder til gavn for både mennesker og dyr.

Fredskov

- Øg naturkvaliteten gennem ændret drift.
- Styrk de rekreative værdier vha. stiforbindelser og øget variation.

Bynatur

- Skab bynatur med høj kvalitet.
- Skab bedre levevilkår for hjemmehørende og lokalt forekommende arter.

Landskabet i og omkring Vollmose er et småbakket landskab skabt under og efter den sidste istid af afsmeltningssvand og dødis, der har skabt lavninger i landskabet, hvor vi i dag ser søer og moser.

Oprindelig natur i et opdyrket landskab

I slutningen af 1800-tallet var området et bakket landbrugslandskab gennemskåret af moser, åer og vandløb. På kortet fra 1885 kan søerne og moserne ses, og det må derfor antages, at de er oprindelig natur. Det betyder, at der er potentiale for en høj artsdiversitet, da alder og kontinuitet har positiv indflydelse på artsrigdommen. Menneskelige aktiviteter som tørvegravning, dræning og næringsberigelse fra landbruget kan dog have påvirket områderne negativt.

Landbrug og losseplads

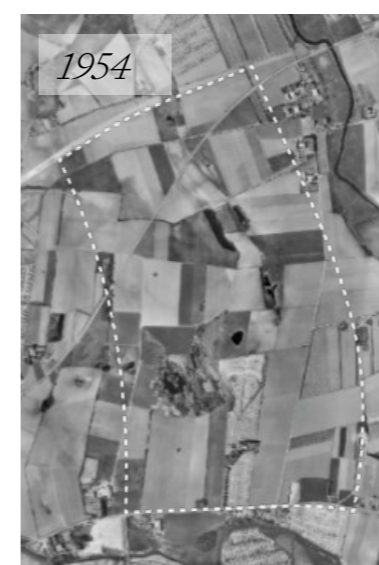
I 1954 ses et intenst opdyrket landskab. Moserne er bevaret, men åen er rørlagt flere steder. Derudover er der anlagt en kommunal losseplads øst for den store mose. Denne bliver senere overdækket med jord i forbindelse med områdets udvikling til en ny bydel. Det tidligere lossepladsområde er i dag kategoriseret som forurenet, og der må ikke nedslives regnvand. Uanset kategoriseringen kan det konstateres, at der siver næring og affaldsstoffer ud i mosen (kildehenvisning se bilag s. 43).

Vollmose i dag

Siden Vollmose-bydelen blev anlagt i 1960'erne og 70'erne har området ikke ændret sig meget. I dag er Vollmose et grønt område med store træer og skovområder. Det kan bl.a. ses på luftfotos, at mange af træerne er blevet plantet i forbindelse med anlæg af boligområder (1960/70), hvilket betyder, at træerne har en relativt høj alder i dag.

ANBEFALINGER

- Brug den oprindelige natur som afsæt for at styrke og formidle biodiversiteten
- Moserne i Vollmose er oprindelig natur. Lang kontinuitet, det vil sige uforstyrret udvikling, er et vigtigt parameter for at opnå høj biodiversitet. Det anbefales at udnytte dette potentiale for at øge biodiversiteten og synliggøre Vollmoses historie i landskabet, f.eks. ved at åbne Vollmoserenden.
- Skab en by i naturen ved at indarbejde eksisterende og ny natur i omdannelsen
- Vollmose-bydel er nu og de kommende år under omdannelse. Naturen bør indregnes i dette, hvis det skal blive en succes. Ved at kigge tilbage i tiden og forstå landskabets historie, kan vi hensynsfuldt og målrettet arbejde med naturens eksisterende værdier og fremtidige muligheder.

Naturlig variation i landskabet er en grundlæggende nødvendighed for at opnå en høj biodiversitet. Det kan f.eks. være variation i terræn, fugtighed, vegetationslag, jordtype, temperatur og læforhold. Igennem variationen opstår mikro- og makroforskelle i landskabet, hvilket giver flere levesteder og dermed ophav til en høj artsdiversitet.

Variationen varierer mellem stor og lille skala

I Vollsmose findes flere forskellige typer af natur. Dette betyder, at der er fin variation mellem de store landskabelige vegetationstyper. Inden for hver naturtype er variationen dog ikke stor. I et stort naturområde, som det der findes i Vollsmose, kunne der forventes større variation, f.eks. flere forskellige typer af græsland som eksempelvis næringfattige, småkuperede overdrev og fugtige artsrige enge. Variationen inden for naturtyperne udebliver sandsynligvis på grund af blandt andet terræn, dræning og rørlægning af vandløb, for intensiv drift eller for lidt eller uhensigtsmæssig drift.

Overgangszoner mangler variation

Der mangler ikke kun variation inden for hver naturtype – overgangszoner mellem naturtyper mangler også variation. Eksempelvis slutter skovområder ofte brat op mod en græsplæne. Her savnes overgangszoner som f.eks. skovbryn, hvor sommerfugle og andre insekter kan nyde afvekslingen mellem sol og skygge, læ og vind.

Kunstige anlæg mangler naturlige overgange

Vollsmose er i udgangspunktet et fladt landskab. Der findes naturlige variationer i terrænet omkring moserne, men der er også en del kunstigt skabte anlæg eller lavninger. F.eks. bakkerne vest for Egeparken, regnvandsbassinerne i den centrale del af området og grusgraven i det sydøstlige hjørne. De bratte og stejle, ensformige skråninger på de kunstige anlæg skaber ikke de ønskede naturlige overgange mellem landskabstyperne.

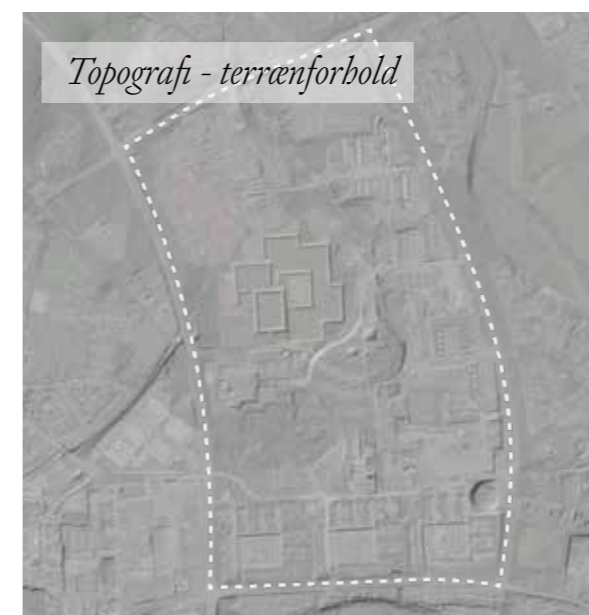
ANBEFALINGER

- *Skab flere fugtighedsgradienter*

For at øge variationen i Vollsmose ville det være gavnligt med flere fugtighedsgradienter. Et tiltag med stor effekt for biodiversiteten er at åbne Vollsmoseren, som er det delvist rørlagte vandløb, der forbinder moserne i området. Det er et stort tiltag, men det har potentiale til at skabe et unikt og smukt landskab, med høj biodiversitet. Således kan det, der i dag opfattes som 'baghave' blive til 'forhave' i Vollsmose - både udadtil og for beboerne.

- *Skab variation indenfor og mellem naturtyperne*

Naturlig variation i landskabet er en grundlæggende nødvendighed for at opnå en høj biodiversitet. Det anbefales derfor at øge variationen inden for hver naturtype igennem målrettet og naturnær drift samt at mediere overgangene imellem landskabstyperne igennem drift og beplantning.

Store landskabelige sammenhænge mellem naturområder er vigtige for, at arter kan trives og finde nye levesteder. En direkte forbindelse mellem egnede levesteder er ikke nødvendig, så længe levestederne ligger inden for artens spredningsafstand. Derfor er det vigtigt, at vi i udvikling af Vollsmose understøtter de eksisterende levesteder med nye og egnede levesteder for arterne.

Levesteder er det vigtigste i byen

Mange af de arter, vi finder i byerne, spreder sig med vinden, flyver eller transporterer sig på andre måder nemt over længere afstande. I byerne er det vigtigste derfor, at der findes levesteder til arterne. Jo flere kvadratmeter med levesteder af høj kvalitet, jo større er sandsynligheden for at arter finder området og ikke dør i spredningsprocessen.

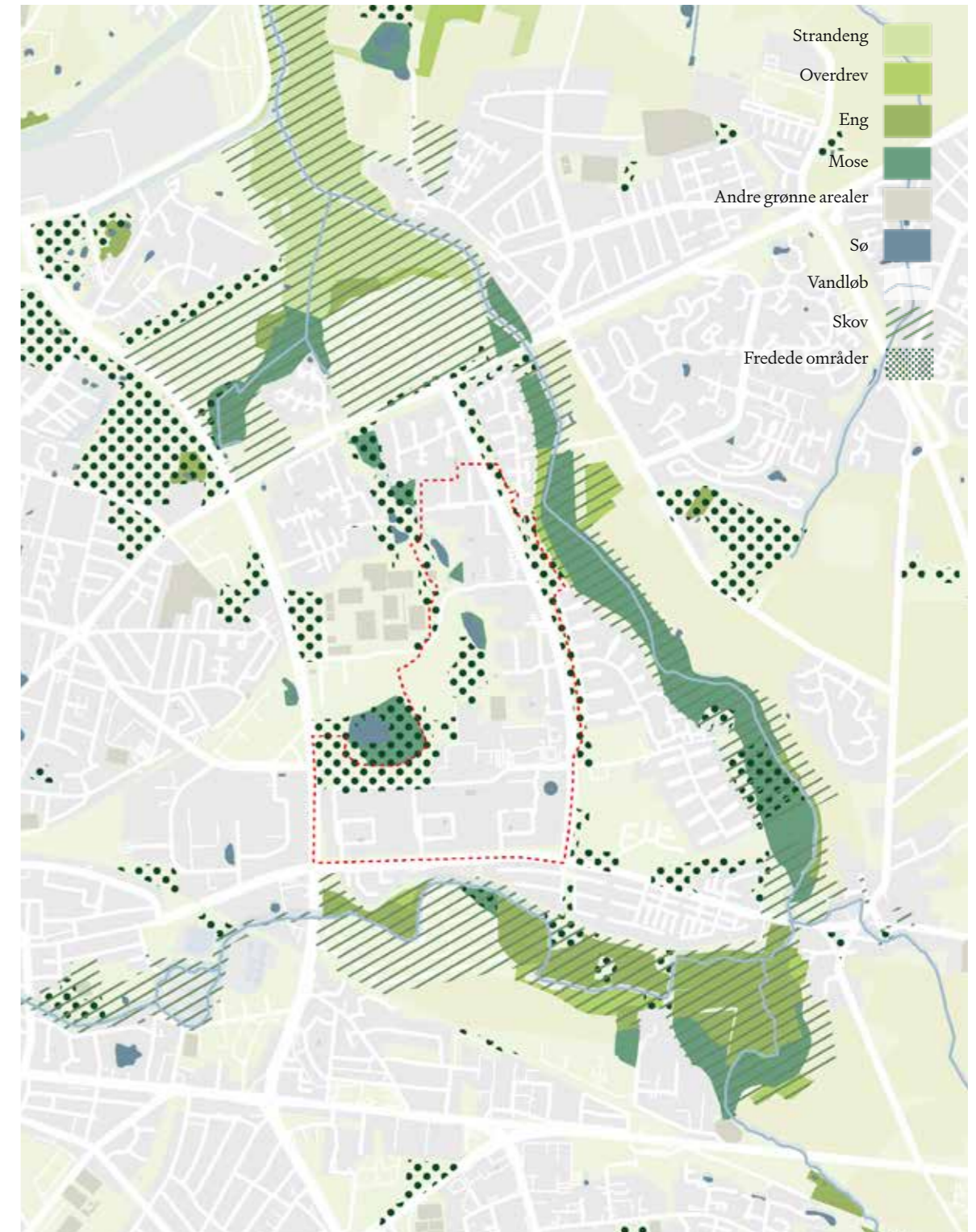
Våd natur og skov er de vigtigste natursammenhænge

De naturtyper og levesteder, som skal understøttes i Vollsmose er primært de fugtige og våde levesteder omkring Odense Å samt mindre skovarealer, der findes rundt om hele Vollsmose. Særligt de fugtige og våde levesteder mangler i Vollsmose i dag, da moser og regnvandsbassiner ikke har en høj naturkvalitet på grund af lav vandkvalitet, tilgroning og stejle kanter, der udelukker fugtighedsgradienter i jorden. Skoven er til gengæld godt understøttet i Vollsmose, både med store arealer og en udmærket variation af skovtyper.

Skab sammenhæng mod øst og syd til omgivende natur

Selvom mange arter kan sprede sig i bymæssig kontekst, er der stadig grund til at forbedre den fysiske sammenhæng med den omkringliggende natur. Særligt mod øst og syd skaber den eksisterende bebyggelse og infrastruktur en fysisk barriere til store naturområder. Det har for betydning menneskers oplevelse af landskabets sammenhæng, men også for spredningsmulighederne for de arter, der ikke spreder sig nemt, hvis afstandene er for store.

Oversigtskort over naturforbindelser

ANBEFALINGER

- Styrk den våde og fugtige natur*
Den fugtige og våde natur er ikke godt understøttet i Vollsmose i dag på grund af kunstige anlæg som f.eks. regnvandsbassiner og manglende pleje. Skov er imidlertid godt understøttet. En styrkelse af de våde og fugtige forbindelser - særligt mod Odense Å i øst og syd - anbefales.
- Skab bedre fysiske forbindelser til de omkringliggende naturområder til gavn for både mennesker og dyr*
For arter med dårlig spredningsevne vil det gavne med stærkere fysiske forbindelser til naturområderne mod øst og syd. Det vil styrke sammenhængen i det øvrige landskab og skabe flere levesteder af høj kvalitet for arter tilknyttet våd og fugtig natur. For mennesker vil en tydeligere forbindelse til den omkringliggende natur gøre det mere oplagt at besøge og opleve Vollsmoses naturområder.

Fredskov er beskyttet af Skovlovens kapitel 2. Fredskovspligtige arealer skal vedblive at være skov. I Vollsmose findes der spredte skovbeplantninger, hvoraf mange har fredskovspligt (se kort). Det vides, at fredskovsarealerne er plantet i 1960'erne og er domineret af hjemmehørende arter, blandt andet stilk-eg, hassel, almindelig røn, vorte-birk og navr.

Vollsmose har skove med høj naturkvalitet

Generelt består de vurderede skovarealer næsten udelukkende af hjemmehørende træer og buske, hvilket er positivt for biodiversiteten. Mange bevoksninger rummer særligt bevaringsværdige elementer, som større træer, veterantræer og træer med hulheder. Der er også fundet træer egnede for flagermus, dette gennemgås på side 42.

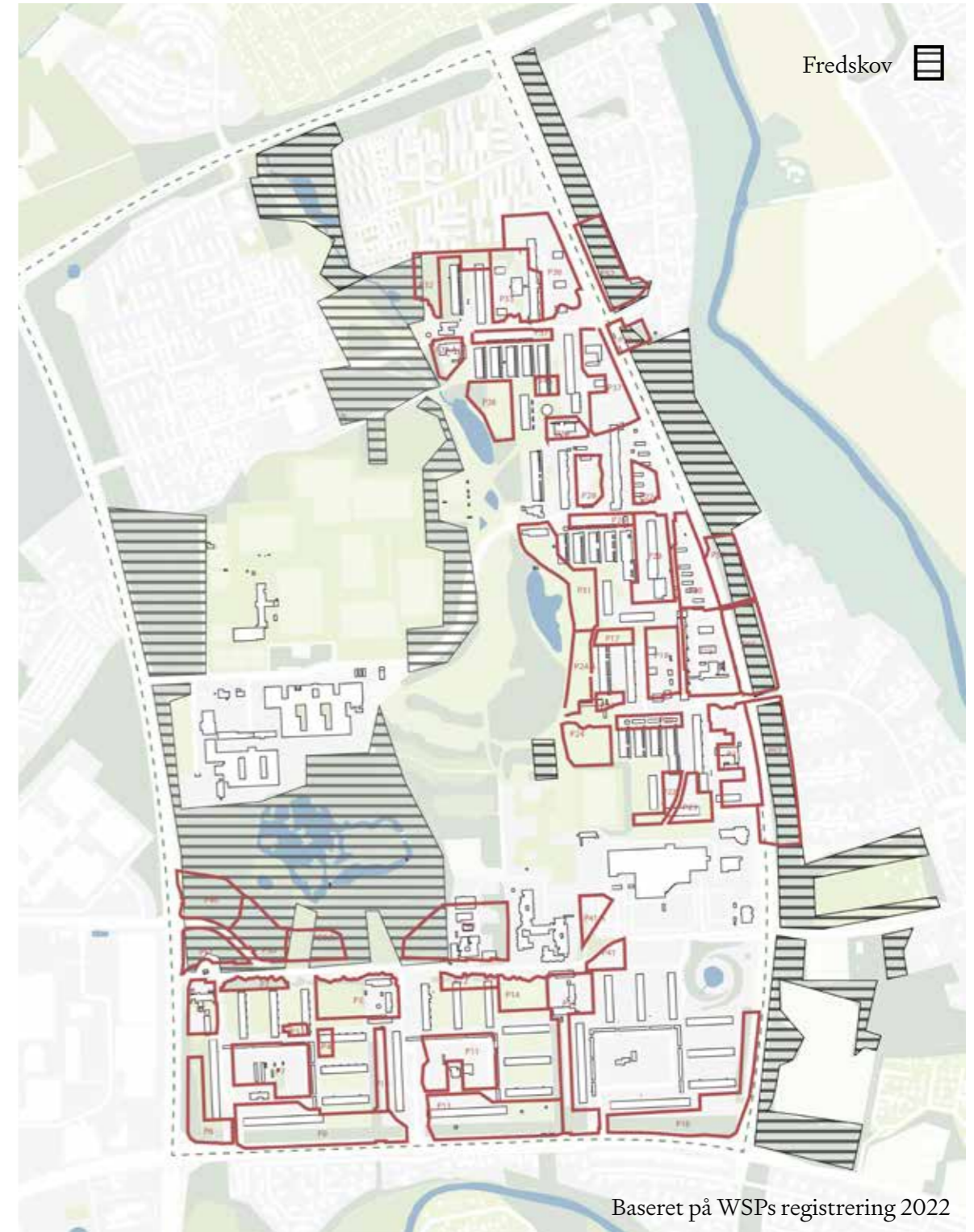
I 2022 foretog WSP en undersøgelse af de fredskovarealer, der potentielt påvirkes af den kommende byudvikling i Vollsmose. Undersøgelsen fandt at fredskovarealerne varierer i naturværdi, der går fra høj til lav. De højeste naturkvaliteter findes i skovområderne mod øst på den anden side af Vollsmose allé.

Rekreative værdi af skovene følger ikke naturkvalitet

WSP bedømte også fredskovarealernes rekreative værdi, hvor der er stor variation i værdierne. Nogle skovarealer forekommer nærmest ufremkommelige med tæt busklag, mens andre igen er lysåbne og med stier, som vidner om en vis rekreativ værdi. Generelt kan siges, at områder med høj naturkvalitet havde lav rekreativ værdi og omvendt.

ANBEFALINGER

- *Øg naturkvaliteten gennem ændret drift*
For skovarealer med lav naturkvalitet kan driften ændres, så der med tiden opstår flere kronelag. Døde grene og træer der efterlades i skovbunden vil højne naturkvaliteten.
- *Styrk de rekreative værdier vha. stiforbindelser og øget variation i vegetationen*
De rekreative værdier kan øges ved hensynsfuldt at skabe fremkommelige stier i skovbunden i de naturprægede skove og større variation i vegetationen i de skove, hvor der er lavere naturkvalitet.

Baseret på WSPs registrering 2022

Bynatur er alle de grønne arealer, vi har i byerne. Alt fra græsplæner til tætte byskove. Der er stor forskel på, hvor godt et levested bynaturarealer udgør for andre arter end mennesket. Ved at fokusere på naturkvaliteten af bynaturen kan vi øge biodiversiteten i byerne.

Bynatur er godt for mennesker

55 % af danskerne bor i dag i større byer, og dette tal vokser støt. Med forskningens viden om, at natur bidrager til både fysisk og mentalt velbefindende, er det essentielt at få bragt naturen ind i byen og tættere på mennesket. Der er brug for at give mere plads til natur blandt husene og for at værne om den, der allerede er.

En afkoblet ø af natur

I Vollsmose findes allerede store naturearealer tæt på boligerne. Naturkvaliteterne fra det centrale grønne område kommer dog ikke ind mellem boligerne. Her findes i stedet intensivt driftede og forholdsvist artsfattige grønne arealer, der hovedsageligt består af homogene græsplæner og opstammede træer med lav værdi for biodiversiteten.

Fra homogen flade til artsrig eng

Store dele af områderne mellem bygningerne består af kortslået græsplæne med store træer. En plæne kan bestå af én enkelt græsart, men der findes også artsrige græsplæner, hvor der er mange arter af urter iblandet græsserne. I Vollsmose er der kortlagt én græsplæne med 30 forskellige arter. Tænk hvis den fik lov til at vokse!

Positive tiltag for bynaturen

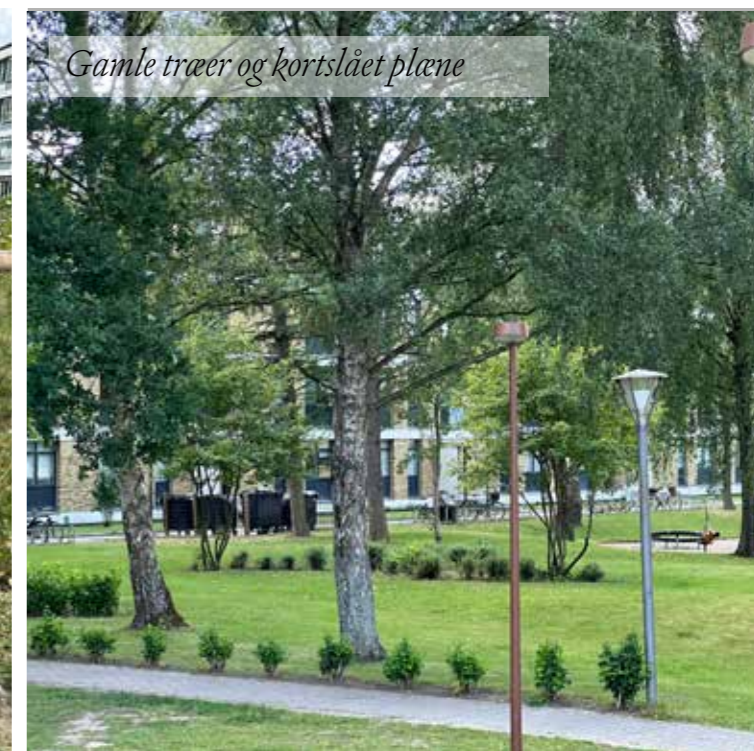
Der er enkelte positive strukturer for biodiversiteten i boligområderne. Der findes f.eks. mange hjemmehørende arter af træer, som har en høj alder. Der er også enkelte hjørner og områder uden drift, hvor græsser og urter vokser frit, f.eks. på skråningen mellem Lærkeparken og Fyrreparken.

Som en del af byudviklingen i Vollsmose er der også udført tiltag for bynaturen. F.eks. er der på en græsplæne udsået en blomsterblanding bestående af hjemmehørende arter og jorden er efterladt med bare pletter, så eksisterende og nye arter kan etablere sig. Det er det, der kaldes fri dynamik, som bidrager positivt til bynaturens kvalitet i Vollsmose.

ANBEFALINGER

- *Skab bynatur med høj kvalitet*
Bynaturen i Vollsmose kan forbedres ved at skabe mere variation i landskabet. Dette kan i første omgang gøres ved at ændre driften. Ændret drift kan f.eks. være at indføre mosaikslåning på store græsarealer eller stoppe slåning helt, så der skabes rum for flere arter. Afklippede grene og andet plantemateriale kan ligges i bunker eller kvashegn, hvilket gavner insekter og pattedyr.
- *Skab bedre levevilkår for hjemmehørende og lokalt forekommende arter*
Det anbefales at sætte fokus på fri dynamik for hjemmehørende og gerne lokalt forekommende arter. Det kan f.eks. være gennem nyanlæg eller supplerings af eksisterende natur.

Eksempler på bynatur i Vollsmose i dag

A landscape photograph showing a pond in the middle ground. The foreground is filled with tall, thin reeds and some green plants with small flowers. A single, larger pink flower is in focus on the right side. The background consists of a dense line of green trees under a bright sky. The word "Vand" is written in a cursive font in the center of the image.

Vand

Åbent vand er positivt for biodiversiteten - særligt i byerne, hvor der ikke findes meget af det. Både plantelivet, fugle, insekter og i særdeleshed padder har gavn af vandet. Samtidig er der store potentialer for byliv og byudvikling, hvis det samtænkes med løsninger for regnvandshåndtering og biodiversitetstiltag.

I Vollsmose er der imidlertid udfordringer med særligt vandkvalitet, men også den generelle naturkvalitet er lav for de våde naturtyper, bl.a. på grund af tilvoksning. I det følgende afsnit identificeres udfordringer og potentielle løsninger for vand og våde naturtyper.

SAMLEDE ANBEFALINGER FOR VAND

Våde naturtyper

- Skab et nyt og forbedret landskab for de våde naturtyper ved at åbne Vollsmoserenden.
- Øg vandkvaliteten ved at øge gennemstrømning og kontrol af overløb under regnvejr.
- Skab højere naturkvalitet gennem drift og naturforbedrende indgreb.

Vandkvalitet

- Undersøg mulighederne for at forbedre vandkvaliteten, så biodiversiteten øges.
- Inddrag eksperter som kan bidrage med viden om vand og nye, mulige tiltag.

Regnvandshåndtering

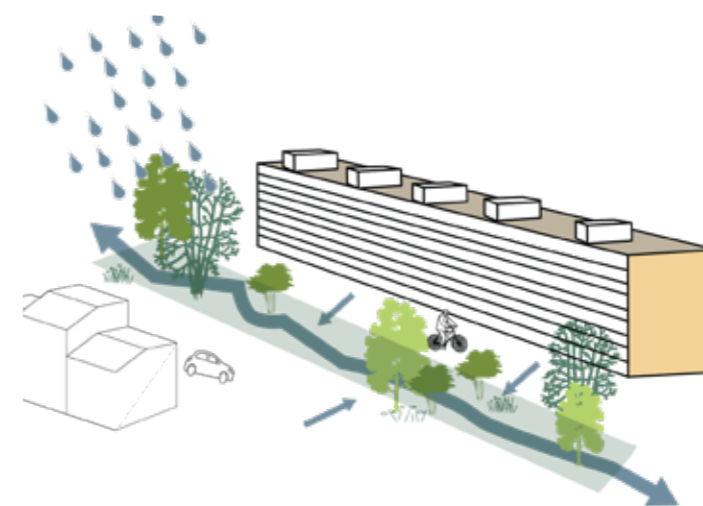
- Vandforløbets potentiale ligger i jorden - åbn Vollsmoserenden og bring Vollsmoselandskabet tilbage.

Regnvandshåndtering og ny natur i ét samlet greb

Forbedrer den i dag dårlige vandkvalitet

Åbn Vollsmoserenden og skab et nyt biodiversitetslandskab

Der findes i Vollsmose områder, som er beskyttet af §3 i naturbeskyttelsesloven. Denne beskytter både våde og tørre lysåbne naturtyper. I Vollsmose er der kun registreret våde naturtyper: fem moser samt seks vandhuller og søer, som alle fremgår nummeret på figuren. Sø nr. 1 og nr. 7 er ikke registreret som §3.

Foruden ovennævnte moser og søer, findes der også 3 nyere anlagte regnvandsbassiner, der ikke er kategoriseret som §3.

Søer med lav naturkvalitet

I 2019 kortlagde COWI alle Vollsmoses søer med henblik på at vurdere dem som paddelokaliteter. Kortlægningen viste, at søerne nr. 1, 3, 5, 6 og 10 har lav naturkvalitet med uklart vand af meget dårlig kvalitet og store bestande af mindre fiskearter. Fisk er uønskede i vandhuller, da de spiser paddeyngel.

Moserne nr. 2 og 4 havde i 2019 ikke stående vand, hvilket er negativt for naturkvaliteten.

Ubensigtsmæssig bredzone modvirker biodiversitet

Kortlægningen har endvidere vist, at bredzonen omkring søerne nr. 1, 3, 5 og 6 er meget smal og overskygget eller tilgroet af tagrør og/eller pilebuske. Skygge og tilgroning forhindrer varme i at nå ned til vandspejlet og modvirker paddeyngel samt vand- og fugtigbundsvegetation. En smal bredzone skaber bratte overgange mellem vand og land, så der ikke kommer variation i fugtigheden i landskabet.

Få gode vandhuller egner sig som paddelokalitet

Vandhul nr. 8 og 9 har lidt bedre kvalitet. Her yngede butsnudet frø og lille vandsalamander i 2019. Begge arter er fredede, men ikke bilag IV-arter. Det er kun bilag IV-arter, som er omfattet af en særlig beskyttelse, der bl.a. omfatter arternes yngle- og rasteområder.

I en undersøgelse udført af WSP i 2022 vurderedes det, at søerne nr. 6 og 7, også kan være egnede som levesteder for padder.

ANBEFALINGER

- *Skab et nyt og forbedret landskab for de våde naturtyper ved at åbne Vollsmoserenden*

Kvaliteten af moser og søer er i dag lav på grund af dårlig vandkvalitet, dræning og manglende drift. Disse udfordringer kan vendes til potentialer, ved at åbne Vollsmoserenden og skabe et nyt og forbedret landskab for de våde naturtyper, der vil øge biodiversiteten og potentielt vandkvaliteten.

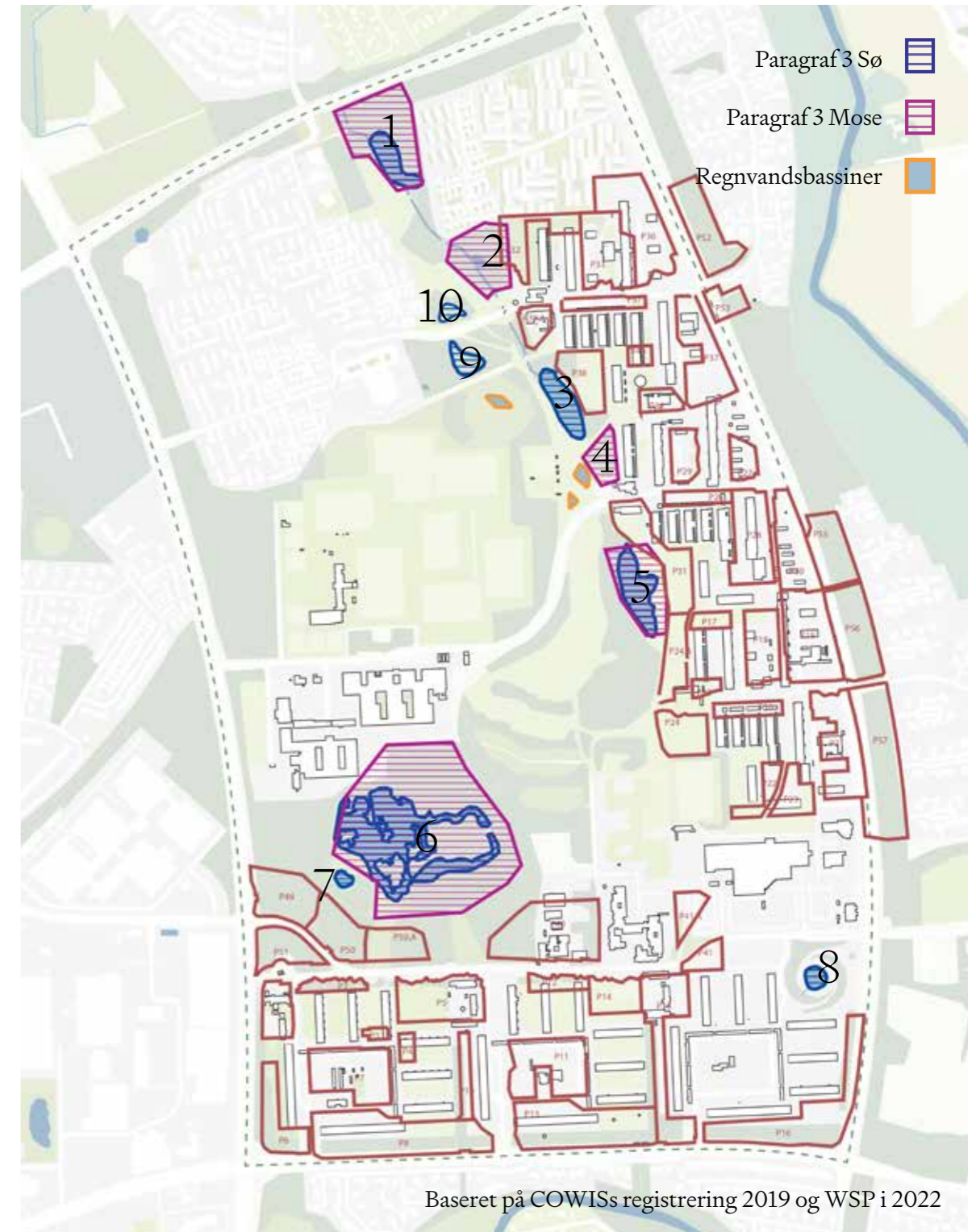
- *Øg vandkvaliteten ved at øge gennemstrømning og kontrol af overløb under regnvejr*

Derudover kan vandkvaliteten søges forbedret gennem øget gennemstrømning og kontrol af overløb under regnvejr.

- *Skab højere naturkvalitet gennem drift og naturforbedrende indgreb*

Naturkvaliteten kan forbedres igennem målrettet naturnær drift og naturforbedrende indgreb som f.eks. udtynning af kantbevoksning og udfladning af vandhulsbredder.

Oversigtskort over §3 arealer

Kvaliteten af vand i vandløb og søer har stor betydning for biodiversiteten. Næringsberigelse fra omgivelserne kan give øget partikeldiffusion i vandet og algeopblomstring, som begge forårsager uklart vand. Uklart vand medfører, at planter og dyr ikke får nok lys. Derudover er forurening dårligt for dyrelivet.

Dårlig vandkvalitet i Vollsmoserenden

I 2019 kortlagde COWI Vollsmoses søer med henblik på et undersøge paddeforekomst. Her blev det konstateret, at vandkvaliteten i Vollsmoserenden var meget dårlig og med uklart vand. Den lave vandkvalitet kan blandt andet skyldes en tidligere losseplads, der lå øst for den store mose i 60'erne. Lossepladsen er i dag overdækket, men lækker næring og forurening til vandsystemet (se bilag s. 43 for kildehenvisning).

Lav vandgennemstrømning samt næringsrigt og forurenede overløb ved skybrud kan også være en bidragende årsag til den lave vandkvalitet.

Vandkvaliteten skal generelt forbedres, så biodiversiteten i søer, vandløb og moser får de bedste vilkår.

ANBEFALINGER

- *Undersøg mulighederne for at forbedre vandkvaliteten, så biodiversiteten øges*
Vandkvaliteten i Vollsmoserenden er dårlig. Det anbefales at undersøge mulighederne for at forbedre kvaliteten af vandet, da dette har stor indvirkning på biodiversiteten i de våde naturtyper.
- *Inddrag eksperter som kan bidrage med viden om vand og mulige tiltag*
Der er stort potentiale i at åbne Vollsmoserenden for at afhjælpe problemer med lav vandkvalitet - inddrag eksperter i processen som kan hjælpe med at udvikle løsningsmodeller.

Eksempler på typer af åbent vand i dag

I Vollsmose er der både beskyttede søer og moser med åbent vandspejl. Alle søer og moser er stort set en del af Vollsmoserenden, der er et delvist rørlagt vandssystem, der løber ind fra vest og ud i nord.

Åbent vand er positivt for biodiversiteten - særligt i byerne, hvor der ikke findes meget af det. Både fugle, insekter og i særdeleshed padder gavnnes af vandet. I Vollsmose er vandstrukturerne dog udfordret, som det gennemgås herunder.

Vandforløbets potentiale ligger i jorden

Rørlægningen af dele af Vollsmoserenden er en udfordring for det store potentiale, som det forbundne moselandskab rummer. En åben Vollsmoserende med både søer, moser og vandløb vil have en fantastisk værdi for både biodiversitet, regnvandshåndtering og menneskets oplevelsesværdi.

I dag - Åbent vand

Potentiale - En åben Vollsmoserende

Fremtidens Vollsmoselandskab ved ekstremregn

ANBEFALINGER

- *Vandforløbets potentiale ligger i jorden - åben Vollsmoserenden og bring Vollsmoselandskabet tilbage*
Der er et stort potentiale i at samtænke biodiversitet og regnvandshåndtering. Derfor anbefales det at åbne Vollsmoserenden og bringe vandet op til overfladen. Med en åbning af Vollsmoserenden kan der med ét samlet greb løses udfordringer for både regnvandshåndtering og biodiversitet samtidig med, at der skabes grundlag for et oplevelsesrigt, unikt og bæredygtigt landskab i Vollsmose.

Naturtyper

Generelt er naturområderne i Vollsmose påvirkede af at være placeret tæt på den eksisterende bebyggelse og at have undergået mange transformationer over tid, der ikke nødvendigvis har været målrettet naturkvalitet. Dog er der betydelige naturkvaliteter og specifikke naturværdier ved alle naturtyperne, der er værd at bevare og styrke.

ANBEFALINGER

Konklusioner og anbefalinger i nærværende afsnit omhandler primært ændret drift. Anbefalingerne hænger desuden uløseligt sammen med de tiltag, der anbefales i de forudgående afsnit vedrørende landskab og vand. Det kan derfor konkluderes, at hvis den generelle kvalitet for hhv. landskab, natur og vand forbedres, så vil det også skabe bedre vækstbetingelser for både eksisterende og nye naturtyper.

Konkrete anbefalinger vedrørende specifikke naturtyper skal undersøges yderligere.

NATURKVALITETER

Skove med god kvalitet

Skovene kan klassificeres som oprindelig løvskov og anlagt skov af lysåben karakter med lav til mellem diversitet. Der er en fin artsdiversitet af planter og gode mængder af dødt ved. I skovmoserne er der udfordringer i forhold til potentiel tilgroning og lav vandkvalitet.

Mose og sø er næringsberigede

Der er færre plantearter i moserne, end man ville forvente i forhold til områdets alder. Gradienten mellem vand og land er skarp og uden plads til halvkvatiske planterarter. Der er samtidig få reelle vandplanter, hvilket muligvis skyldes dårlig vandkvalitet. Regnvandsbassinerne og søerne kan forbedres med mere lysåbne og flade kanter.

Eng og overdrev med lav kvalitet

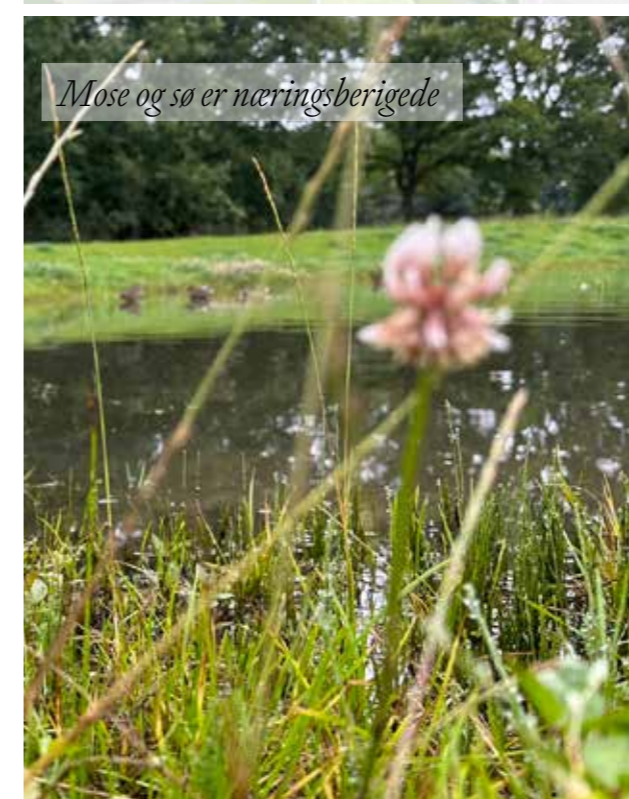
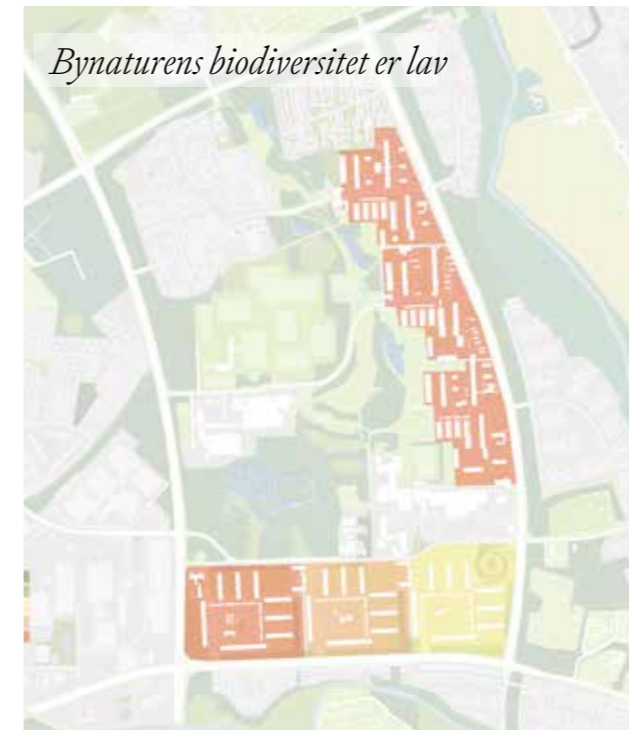
Enge og overdrev findes imellem skovområderne i den centrale del af Vollsmose. De er driftet ekstensivt - dvs. med sjældnere slåning. Overordnet set er kvaliteten ikke høj. Der findes dog et mindre, græsset overdrev, hvor der findes den største planteartsrigdom - relativt i forhold til størrelsen - for Vollsmose.

Plæner med stor variation i kvalitet

De fleste plæner i Vollsmose har en lav biodiversitetsværdi. Dog er der allerede igangsat gode initiativer, der øger artsdiversiteten af de mange plæner i form af områder med udsåning af hjemmehørende plantearter.

Bynaturens biodiversitet er lav

De grønne arealer tæt på boligerne udnytter ikke kvaliteterne fra decentrale naturarealer. Bynaturen er artsfattig og består hovedsagligt af homogene græsplæner og opstammede træer. Som en del af den tidlige byudvikling i Vollsmose er der udført positive tiltag for bynaturen.

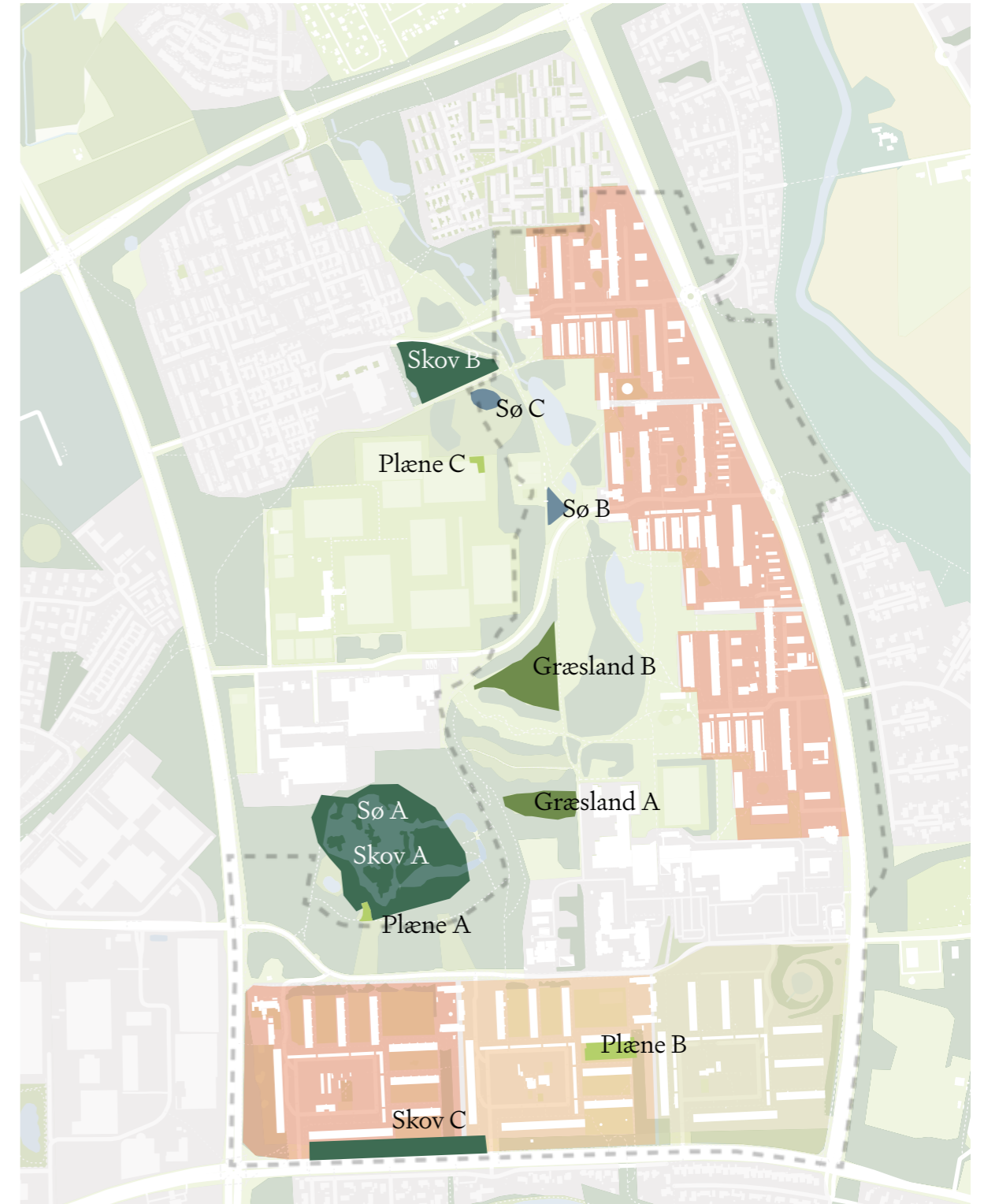

På de følgende sider gennemgås naturkvaliteten for de enkelte naturtyper:

- Skov
- Sø og mose
- Eng og overdrev
- Plæne
- Bynatur

Til højre ses det samlede oversigtskort med de konkrete udvalgte lokaliteter, kortlagt i felten, der repræsenterer naturtyperne. Det vil sige, at det ikke er naturkvaliteten for hele området, der er blevet kortlagt, men et repræsentativt udsnit.

Oversigtskort over de kortlagte lokaliteter

Store dele af Vollsmoses naturarealer er skov, hvoraf de største sammenhængende skovarealer findes i den midt-vestlige del af området. Skoven omkring mosen kan vha. luftfotos anslås at være min. 70 år, mens de resterende skovarealer er anlagt løbende fra 1960'erne og frem.

Skov A

Det mest værdifulde skovområde findes omkring den store mose (A), hvor der er den største artsrigdom af planter. Her er også en fugtgradient i jorden fra de højtliggende tørre arealer ned mod de våde områder ved mosen. Det afspejler sig i variationen af plantearter, der går fra tørketilpassede arter (f.eks. rød svingel) til de mere fugttolerante arter (f.eks. rød-el og kattehale) og fuldt akvatiske planter (f.eks. fladstrået siv og sværtvæld). Her findes også både stående og liggende dødt ved, der er værdifulde levesteder for mange insekter og svampe og viser samtidig, at de naturlige succesionsprocesser er til stede. Dog er der også udfordringer i forhold til potentiel tilgroning, lav vandkvalitet og stejle bredder omkring mosen, hvilket medfører, at diversiteten ikke er så høj, som man kunne forvente af en oprindelig skovmose.

Skov B

Lokaliteten for skov B er, til forskel fra skov A, en lysåben skov, hvor der kommer lys ned til de underliggende vegetationslag, som er veludviklede med en tydelig flerlaget vegetation bestående af træer, buske, urter og græsser. Variationen i vegetationslag og lysindfald giver forskellige levesteder til spontane arter af planter og dyr. På denne lokalitet findes det næsthøjeste antal af plantearter og der er ligeledes en fugtgradient fra de tørre yderområder til et fugtig centralt område. Der er tilsyneladende en naturlig vanddynamik med tidsvise oversvømmelser i området, der kan være med til at bevare området som lysåben skov. Træerne er primært almindelig eg (Quercus robur) og vortebirk (Betula pendula) - begge dele er formentlig af samme alder.

Skov C

I den sydlige del af Volsmose findes en lokalitet med lysåben homogen træbeplantning. Træerne er stilk-eg og vortebirk af samme alder og der findes derfor kun ét kronelag. Træerne er omgivet af en klippet plæne og områder med primært eksotiske buske. Området har generelt en lav biodiversitetsværdi med manglende variation af vegetationstyper, topografi og hydrologi. Et positivt element er, at træerne har en forholdsvis høj alder, hvilket øger deres værdi som levested for andre arter af svampe og insekter.

KONKLUSIONER

Der er skove med god kvalitet, men dog ikke så høj som man kunne forvente af oprindelig natur. Naturnær drift kan øge værdien af skovene for biodiversitet.

Vollsmose har både søer, moser og to regnvandsbassiner. Søerne i Vollsmoserenden er undersøgt for paddehabitat af COWI og WSP i henholdsvis 2019 og 2022 og er derfor ikke undersøgt her. En gennemgang af resultaterne af disse undersøgelser kan læses på side 23.

Sø A

Den store mose har stor værdi for Vollsmoses biodiversitet. Der er her den største artsrigdom i halv- og hel akvatiske planter findes. Dette er f.eks. knippestar, sværtvæld og flere arter af siv. Dog er der færre plantearter, end man ville forvente i forhold til områdets alder. Gradienten mellem vand og land er stejl, hvilket betyder, at der mangler plads til halvkvatiske planterarter. Der er også få reelle vandplanter, hvilket sandsynligvis skyldes dårlig vandkvalitet.

Sø B

Sø B er et regnvandsbassin med rimelig veludviklet vegetation. Det er i udgangspunktet positivt med regnvandsbassiner med åbent vandspejl, da de er med til at tilføre variation i hydrologi. Sø B har stor variation af hjemmehørende akvatiske- og subakvatiske arter, der har fået lov til at vokse frit og blomstre til gavn for sommerfugle og andre bestøvere. Her blev også observeret butsnudet frø og skrubbudse under feltkortlægningen. Bassinet kan dog yderligere forbedres ved at gøre en del af bredderne mindre stejle, hvilket vil gavne padde- og planteliv.

Sø C

Denne sø er et nyanlagt regnvandsbassin omgivet af tætklippet plæne. Vegetationen af akvatiske planter var ikke udviklet, sandsynligvis på grund af bassinets lave alder. Bassinets værdi for biodiversiteten kan ligesom sø B forbedres ved at gøre de stejle bredder fladere.

Vandet er noget uklart, hvilket må forventes at have en negativ indvirkning på planternes mulighed for at vokse i vandet, da der mangler lys.

KONKLUSIONER

Den store sø (A) har højest naturkvalitet, men der kan udføres forbedringer. Særligt de stejle bredder på alle tre søer modvirker variationen i fugtighed. Dette kan ændres til fordel for paddelivet. Derudover skal der gøres en indsats for at forbedre vandkvaliteten.

Enge og overdrev i Vollsmose har, sammenlignet med plænerne, et stærkere naturpræg. De findes imellem skovområderne i den centrale del, og er driftet mere ekstensivt, dvs. med sjældnere slåning, da urterne og græsserne her er højere resulterende i en højere artsrigdom af planter.

Eng A

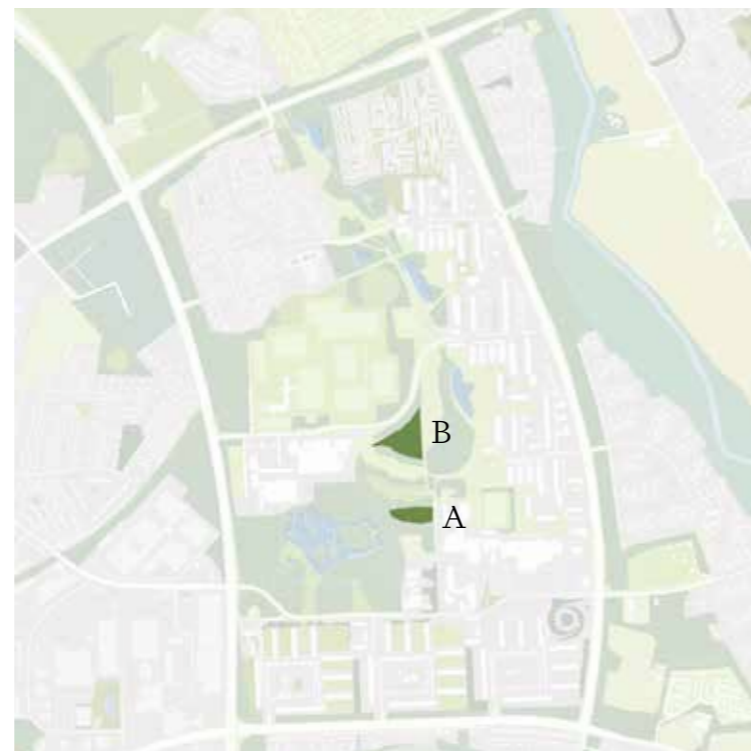
Lokaliteten kan bedst klassificeres som et overdrev, da den er mere tør end eng typisk er. Overdrev er i litteraturen en naturtype, der er meget artsrig og domineret af urter, hvilket også ses på denne lokalitet. Relativt til størrelsen af området, findes der her den største planteartsrigdom for Vollsmose. Området har været græsset frem for maskinelt klippet, og tilstedeværelsen af denne naturlig dynamik har givet området en stor variation af blomstrende urter.

Eng B

På højdedragene i Vollsmose findes der græsland af lavere kvalitet. Her er der en større andel af græsser i forhold til urter, og artsrigdommen af planter er generelt lavt. Områderne bærer præg af at være næringsberigede og domineret af konkurrencesterke, hurtigtvoksende græsser og få urter. Overgangene mellem de omkringliggende levende hegn og græsland er skarpe, hvilket mindsker variationen og biodiversiteten, der ellers kunne være i overgangszonerne.

KONKLUSIONER

Der findes græsland af både høj og lav kvalitet i Vollsmose. Naturkvaliteten kan øges igennem fokuseret naturnær drift af arealerne. I tilfælde af høj næringsberigelse kan det overvejes at omlægge græsarealet til eng ved at afskrælle det øverste vegetationslag.

En stor del af de grønne områder i Vollsmose - både det store, centrale naturområde og områderne mellem boligerne - er homogene plæner. Intensivt slåede plæner er domineret af få arter af græsser, der kan tåle den hårde behandling og er dermed lave på diversitet. Gamle plæner kan dog have et højt antal af urter. Disse plæner kan man med fordel lade gro.

Plæne A

Lokaliteten er et slået område tæt på den store mose. På plæne A er der registreret 30 arter. Artsrigdommen på dette sted er den højeste for plænerne, men det er ikke meget forskelligt fra de andre plæner. Jorden ser ud til at være forholdsvis næringsrig, hvilket kan modvirke en større artsdiversitet.

Plæne B

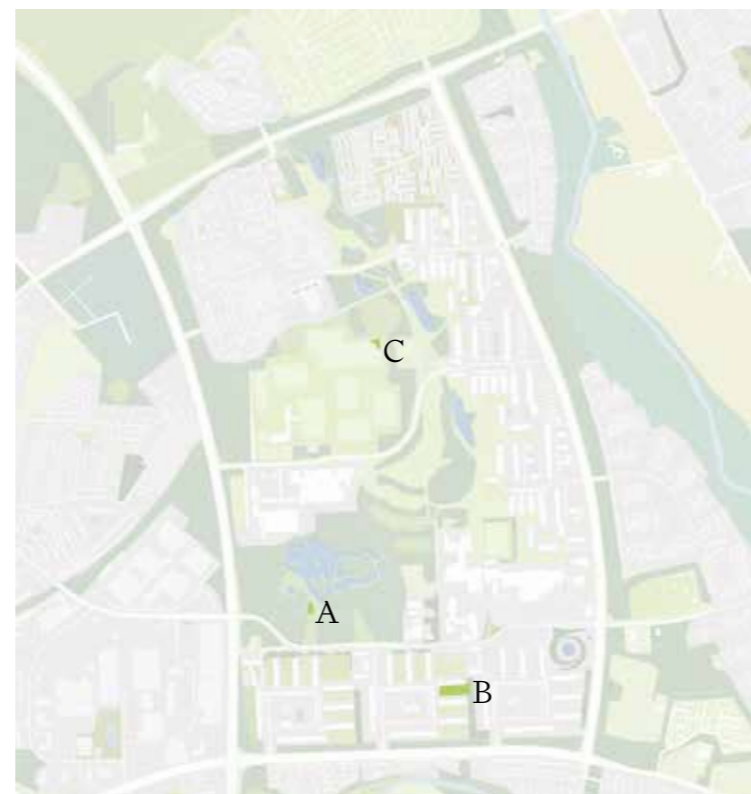
Plæne B, som ligger omkring boligerne, er en klassisk tætklippet plæne. Det gælder generelt for plæner tæt ved boligerne. På plæne B er der registreret 28 arter, hvilket viser, at plænerne har lang kontinuitet, hvor plantearterne har fået mulighed for at indvandre og øge artsrigdommen. Ved at overgå til en mindre intensiv klipning eller mosaikslåning, vil man kunne forbedre plænerne som levested for flere plantearter.

Plæne C

Lokaliteten ligger omkring sportsarealerne og er en tætklippet plæne med lav biodiversitetsværdi, selvom arstrigdommen - med 27 registrerede arter - næsten tilsvarende plæne B. Dette afspejler sandsynligvis en lang kontinuitet. Denne type plæne kunne med fordel overgå til en mere ekstensiv drift, der fremmer indflytningen af nye plantearter fra det omkringliggende landskab.

KONKLUSIONER

Plænerne i Vollsmose er forholdsvis homogene. Der forekommer en del urter i plænerne, hvilket er tegn på lang kontinuitet. Ved at omlægge til naturnær drift, f.eks. mosaikslåning, kan biodiversitetsværdien øges betragteligt.

På kortet til højre ses kvaliteten af bynaturen i de forskellige parker (Granparken, Lærkeparken, Fyrreparken, Egeparken, Bøgeparken og Birkeparken), der blev kortlagt under feltregistreringen. På dette kort kan det ses, hvordan bynaturens biodiversitet generelt er lav på grund af store homogene flader med græsplæner og generel mangel på variation i topografi, hydrologi og vegetationslag. Der er dog positive elementer, f.eks. de gamle træer af primært hjemmehørende arter.

Granparken, Lærkeparken og Fyrreparken

I 'nåleparkerne' i den sydlige del af Vollsmose er naturkvaliteten lidt højere, da der er en mere ekstensiv drift, større sammenhængende uforstyrrede arealer og store gamle træer. I Fyrreparken har nye tiltag i forbindelse med renovering og regnvandshåndteringsløsninger haft en positiv effekt.

Egeparken, Bøgeparken og Birkeparken

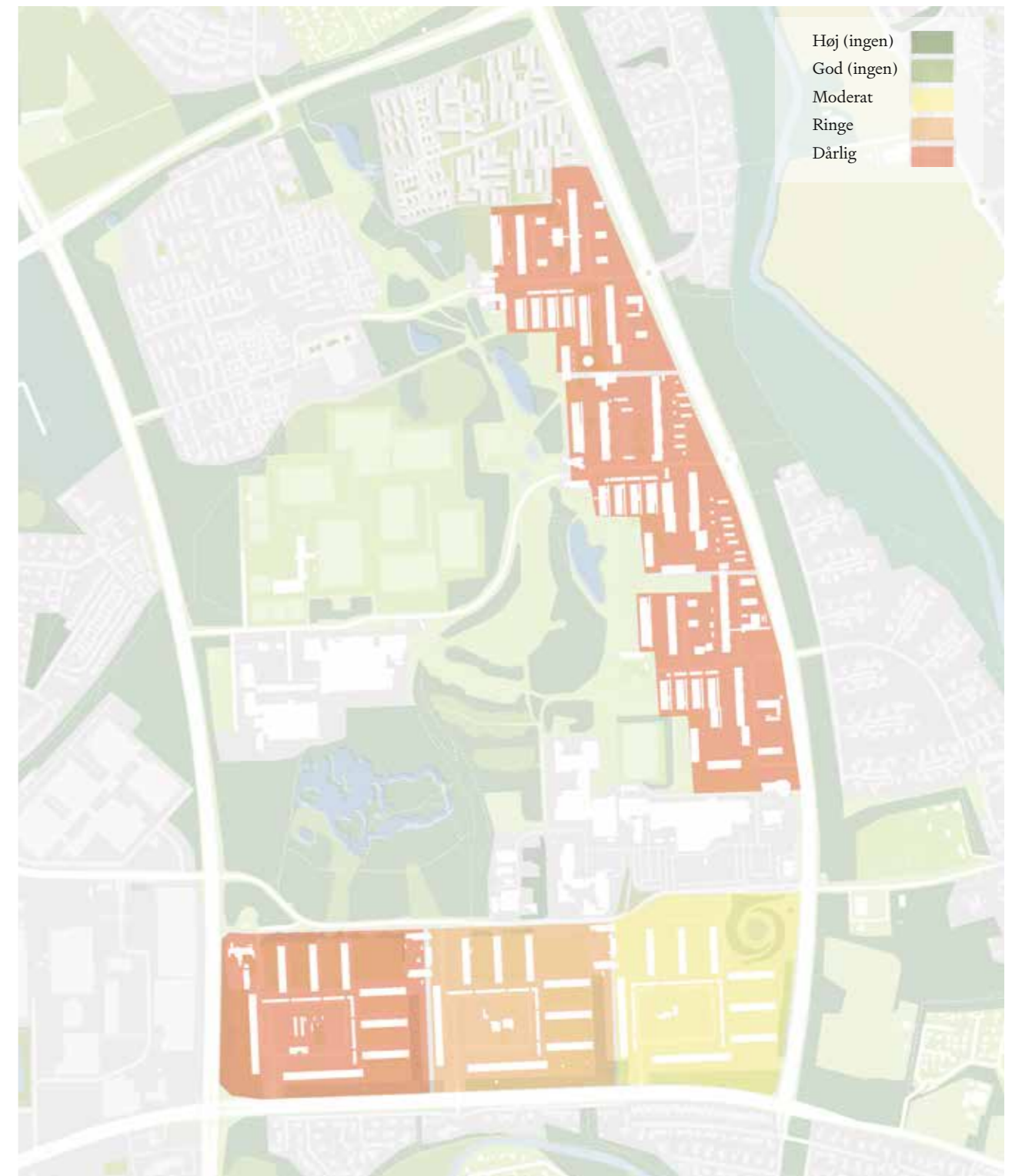
I 'løvparkerne' mod nordøst er variationen i landskabet meget lav. Det domineres i særlig grad af kortklippede græsplæner. Nye tiltag for regnvandshåndtering langs de tværgående veje igennem Vollsmose (Birkeparken, Bøgeparken og Egeparken) består af mange eksotiske arter og har ikke på samme måde en positiv effekt på den lokale biodiversitet som det ses med de nye tiltag i Fyrreparken.

KONKLUSIONER

Naturkvaliteten af bynaturen i boligområderne i Vollsmose er generelt lav.

Der er et stort potentiale i at samtænke regnvandsløsninger og bynatur i den fremtidige byudvikling. Herudover - som beskrevet under de øvrige afsnit er der et potentiale i at skabe natur og vandforbindelser, så der både kan opnåes bedre vandforhold, øget biodiversitet og bedre forbindelser for mennesker i naturrige omgivelser til gavn for livskvaliteten.

Overigtskort over de kortlagte bynatur lokaliteter

Arter

Artsdiversitet bliver ofte brugt som synonym for biodiversitet. Arter er en kvantificerbar enhed og overskuelig indhente som data. Vi kan opnå gode indsigter om biodiversiteten ved at se på artsdiversiteten, men for at få det fulde billede må vi også have viden om fysiske forhold som blandt andet vegetationsstruktur, økologisk sammenhæng og naturtyper i området.

I Vollsmose er der fundet mange arter -der er blandt andet fundet flere sjældne insekter, f.eks. biulvguld-hveps og spraglet damløber, hvilket viser, at der findes indslag af natur af høj kvalitet.

ANBEFALINGER

Der har i forbindelse med feltkortlægningen ikke været gennemført en systematisk registrering af andre dyrearter end insekter, og der vil derfor være behov for yderligere observationer, registreringer og dataindsamlinger for at få et nøjagtigt billede af artsdiversiteten i Vollsmose. Samtidig er der behov for at opnå mere viden om forholdene for de specifikke arter i det videre arbejde. Derfor er det ikke muligt på nuværende tidspunkt at fastlægge konkrete anbefalinger, som kan forbedre forholdene for hjemmehørende eller nye arter.

Det kan dog konkluderes, at hvis den generelle kvalitet for hhv. landskab, natur og vand forbedres, så vil det også skabe bedre vækstbetingelser og leveforhold for både eksisterende og nye arter.

OBSERVATIONER

Planter

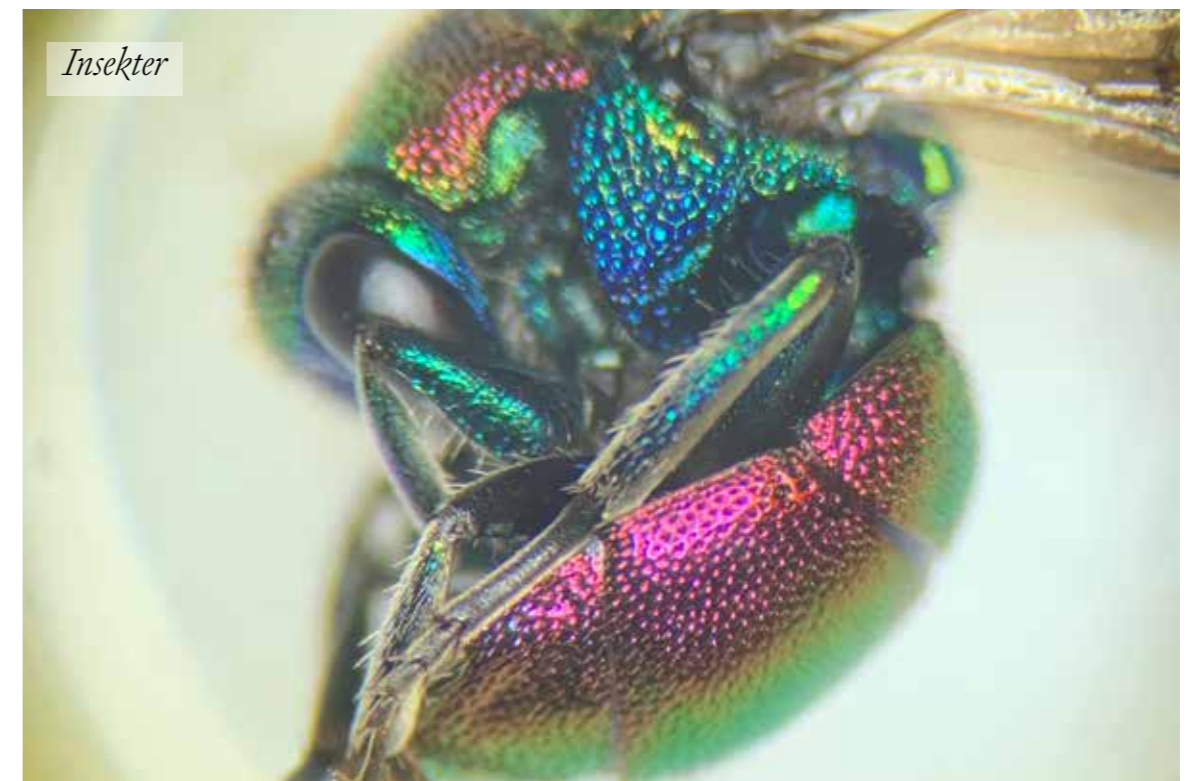
Der er registreret 158 forskellige arter af planter. De fleste arter i Vollsmose er almindelige arter, der generelt forekommer over hele landet, men der findes også enkelte fredede og sjældne arter. F.eks. er orkidéen skov-hullæbe fredet, lige som alle Danmarks andre orkideer.

Insekter

Feltkortlægningen viste, at artsdiversiteten for insekter i Vollsmose er udmærket. Det samlede artsantal var 200 insekter fordelt på 858 individer. Mange af de fundne arter er almindelige arter, der har en stor udbredelse i Danmark. De viser med deres tilstedeværelse, at der er et rigt insektliv i området og at der dermed findes en fin naturkvalitet.

Andre dyr

Under feltarbejdet blev der observeret forskellige arter af padder, pattedyr og fugle, hvilket viser at områdets natur er levested for et væld af arter. F.eks. sås butsnudet frø, rådyr og hvepseedderkop.

Et forventeligt højt antal arter

Der er fundet 158 forskellige arter af planter fordelt på 359 registreringer. Det er et forventeligt højt antal arter og registreringer på et areal så stort som Vollsmose. Af de 158 arter er 73 arter registreret forekommende på mere end én lokalitet, mens 82 arter er registreret på kun én lokalitet. Sidstnævnte tal indikerer, at der er variation mellem lokaliteterne, der giver anledning til lokale tilpasninger i plantesamfundene.

Almindelige arter i dominerende

Det bedømmes, at de udvalgte repræsentative lokaliteter giver en god indikation af det reelle artsantal. De fleste arter i Vollsmose er almindelige arter, der generelt forekommer over hele landet, men der findes også enkelte fredede og sjældne arter. F.eks. er skov-hullæbe - ligesom alle andre orkideer i Danmark - fredet og kugle-museurt (*Filago Vulgaris*) er sjælden på Fyn.

Fordeling af udvalgte arter

Arter som bellis (*Bellis bellis*) og lancet-vejbred (*Plantago lanceolata*) er tilknyttet lysåbne naturtyper og forekommer over hele området, mens skov-hullæbe kun er fundet i den nordlige lysåbne skov og smalbladet dunhammer (*Typha angustifolia*) er kun fundet i sø C, det nyanlagte regnvandsbassin. Urterne almindelig kællingetand (*Lotus corniculatus*) og høst-borst (*Scorzoneroides autumnalis*), der er fundet i plænerne omkring boligerne, viser at selv de klippede plæner har lang kontinuitet. Skovene er i mange områder domineret af vorte-birk og almindelig eg, der er plantet i forbindelse med boligbyggeriet, men den oprindelige skov omkring mosen har større diversitet af træer, f.eks. rød-elm (*Alnus glutinosa*), skov-elm (*Ulmus glabra*) og ask (*Fraxinus excelsior*). I alt blev der registreret 37 arter af træer i Vollsmose, hvoraf de fleste er hjemmehørende arter.

UDVALGTE ARTER

Stilk-eg (*Quercus robur*)

Arten er det længstlevende træ i Danmark, som kan blive adskillig hundrede år. Det er et af de vigtigste og mest værdifulde skovtræer med en stor artsrigdom tilknyttet - op mod 500 arter af insekter, svampe, mosser og andre organismer lever på egetræer.

Skov-hullæbe (*Epipactis helleborine*)

Skov-hullæbe er en orkidé, der - ligesom alle orkidéer i Danmark - er fredet. Det er den mest almindelige danske orkidé, der har en bred niche og vokser i skove, grusgrave, parkeringspladser etc.

Høst-borst (*Scorzoneroides autumnalis*)

Arten er flerårig og almindelig i hele Danmark. Blomsten bestøves af insekter og frøene spredes med vinden, da de er forsynet med en fjerformet fnok, der tjener som svæveanordning. Den vokser i lysåbne græssamfund, vejkanter, overdrev og på usprøjtede plæner.

Kugle-museurt (*Filago vulgaris*)

Arten er enårig, almindelig i Jylland og sjælden på Fyn, men dog under udbredelse. Det latinske slægtsnavn *Filago* kommer af latin *filum*, der betyder tråd, og sigter til planternes tætte fildede hårbeklædning. Det danske slægtsnavn *Museurt* sigter også til den tætte fildede, grålige hårbeklædning, der er blevet sammenlignet med en musepels.

Stilk-eg *Quercus robur*

Skov-hullæbe *Epipactis helleborine*

Høst-borst *Scorzoneroides autumnalis*

Kugle-museurt *Scorzoneroides autumnalis*

Feltkortlægningen viste, at artsdiversiteten for insekter er udmærket. Det samlede artsantal var 200 insektarter fordelt på 858 individer. Mange af de fundne arter er almindelige arter, der har en stor udbredelse i Danmark. Insekterne viser med deres tilstedeværelse, at der findes en stor variation af levesteder og et godt fødeudvalg i Vollsmose.

Artsrigdom fordeler sig forskelligt over naturtyperne

Der var flest arter i områderne omkring vand, efterfulgt af skovene og derefter græsland. Dette passer godt med, at mosen og skovene er de ældste og mest oprindelige naturtyper i Vollsmose. Den lavere artsrigdom i græslandet kan være resultatet af den relativt intensive pleje, der betyder, at mange plantearter ikke har mulighed for at blomstre og dermed ikke giver føde til insekterne.

Stor bredde i funktionelle insektgrupper

I Vollsmose er der fundet flere sjældne insektarter, f.eks. biulvguldhveps og spraglet damløber, hvilket viser, at der findes indslag af natur af høj kvalitet. Der er også fundet flere rovinsekter, der repræsenterer toppen af insekt-fødekæden, hvilket viser at der er flere niveauer i fødekæderne og et godt fødegrundlag. Bredden af funktionelle insektgrupper fra akvatiske arter, f.eks. grøn kobbervandnymfe (*Chalcolestes viridis*), og terrestriske blomstersøgende arter, f.eks. sommerfuglen det hvide W (*Satyrium w-album*) og stor humlesvirreflue (*Volucella zonaria*), til insekter afhængige af dødt ved, f.eks. sydlig blomsterbuk (*Rutpela maculata*), underbygger, at der er et bredt udvalg af fødegrupper og levesteder.

Forbedringer kan laves for Vollsmoses insekter

Ved at skifte til en mindre intensiv drift, der fremmer blomstringen, vil man kunne forbedre Vollsmoses græslandsarealer som levested for insekter. Derudover er det vigtigt at tillade en naturlig succession i skovene, der efterlader dødt ved og opretholde en god vandkvalitet i søer og vandhuller.

INSEKTER

Gravhveps sp (*Cerceris sp.*)

Hunnen vil typisk grave en rede i jorden, der fyldes med stadigt levende, men paralyseret bytte som føde til sine larver.

Sydlig blomsterbuk (*Rutpela maculata*)

Almindelig i Danmark. Den har brug for løvskove med dødt ved, yngler i stubbe og stammer af løvtræer - formentlig eg og hassel.

Biulvguldhveps (*Hedycbrum rutilans*)

Findes hist og her i Danmark i nærheden af kolonier af Biulve (hveps), som den er en kleptoparasit på. Den lever nær sandede områder med sparsom vegetation, besøger skærplanter og kurveblomster.

Grøn kobbervandnymfe (*Chalcolestes viridis*)

Findes hist og her i Danmark. Det er den eneste danske guldsmed, der lægger æg i frisk ved. Den foretrækker ikke sommerudtørrende vandhuller.

Stor humlesvirreflue (*Volucella zonaria*)

Almindelig i Danmark. Lever som larve hos sociale hvepse.

Det hvide w (*Satyrium w-album*)

Ikke truet. Findes hist og her i Danmark. Lever i elmetræer.

Gravhveps sp *Cerceris sp.*

Sydlig blomsterbuk *Rutpela maculata*

Biulvguldhveps *Hedycbrum rutilans*

Grøn kobbervandnymfe *Chalcolestes viridis*

Stor humlesvirreflue *Volucella zonaria*

Det hvide w *Satyrium w-album*

Under feltarbejdet blev der observeret forskellige arter af padder, pattedyr og fugle, hvilket viser, at områdets natur er levested for et væld af arter.

Arterne knytter sig både til skovene, det åbne land og vandet, hvilket viser kvaliteten af de eksisterende naturtyper. Ved at fokusere på tiltag målrettet forbedring af levestederne vil man i Vollsmose kunne forbedre forholdene for dyrelivet og sikre brugernes mulighed for naturoplevelser.

Der har i forbindelse med feltkortlægningen ikke været gennemført en systematisk registrering af andre dyrearter end insekter - listen for øvrige arter er derfor ikke uddybende for området.

ANDRE DYR

Butsnudet frø (Rana temporaria)

Er på rødlisten som NT (Næsten Truet) og beskyttet i Habitatbilag V. Almindelig i Danmark. Den yngler i søer og vandhuller med en lavvandet bredzone. Arten tåler en del forurening.

Rådyr (Capreolus capreolus)

Det er den mindste hjortearart i Danmark og foretrækker et mosaiklandskab af skov og åbne, dyrkede eller udyrkede arealer. Rådyret på billede blev spottet i Vollsmose under den indledende feltkortlægning.

Hvepseedderkop (Argiope Bruennichi)

Almindelig i Danmark, men dog nyligt indvandret - den er set første gang i 1992. Den lever lavt i vegetationen i eng og mark, hvor man kan se deres spind med det karakteristiske zig-zag-mønster. Hvepseedderkoppen er opkaldt efter sine gule og sorte striber, der har den effekt, at hvepseedderkoppen fremstår som værende et potentielt farligt dyr for dens predatorer, hvilket den ikke er. Den er heller ikke farlig for mennesker. I Vollsmose er der blevet observeret mange individer i det høje græs omkring regnvandsbassinerne vest for Bøgeparken i forbindelse med en opfølgende feltkortlægning.

Butsnudet frø *Rana temporaria*

Rådyr *Capreolus capreolus*

Hvepseedderkop *Argiope Bruennichi*

Alle arter af flagermus i Danmark er beskyttet jf. Habitatdirektivets Bilag IV. Der er i alt 17 arter af flagermus i Danmark og heraf er der registreret 8 arter i Vollsmose. De 8 registrerede arter er:

- Brunflagermus
- Dværgflagermus
- Langøret flagermus
- Pipistrelflagermus
- Skimmelflagermus
- Sydflagermus
- Troldflagermus
- Vandflagermus

COWI har gennemført en undersøgelse af flagermus i 2017 og WSP har lavet en grundig kortlægning i 2022*. Konklusionen i WSPs rapport var, at *'projektområdet og den nærmeste omegn rummer væsentlige flagermusværdier, berunder flere vigtige fourageringsområder og en række træer, der i dag bruges aktivt af flagermus som yngle- eller rastetræer. [...] Det vil ikke være muligt at fælde de udpegede yngle- og rastetræer og deres nærmeste omgivelser uden at forringe den økologiske funktionalitet for flagermus i området.'*

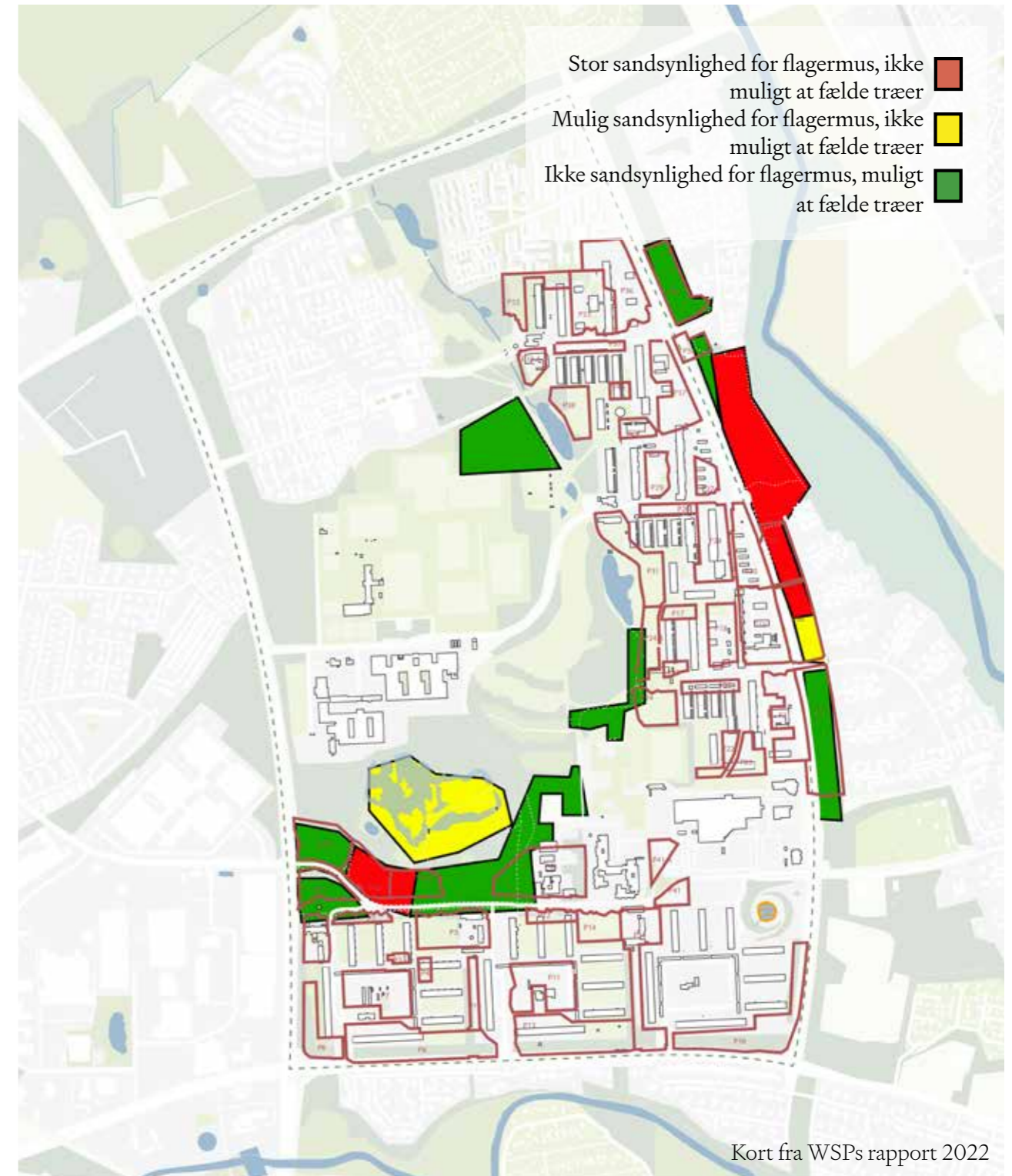
Det betyder, at fældning skal undgås i de med rødt markerede områder på kortet og at der potentielt skal laves afværgeforanstaltninger på andre arealer.

* WSP. November 2022. Vurdering af fredskov ved Vollsmose Bilag 3 - Flagermus - notat.

ANBEFALINGER

Forekomsten af flagermus betyder, at fældning skal undgås og/eller at der skal laves afværgeforanstaltninger.

Oversigtskort over de kortlagte lokaliteter

Bilag

Baseline for biodiversitet i Vollsmose er baseret på følgende grundlag:

Feltkortlægning

Feltkortlægning: planter og biodiversitetsstrukturer, SLA, 6.-7. juli og 11.-12. juli 2023

Feltkortlægning: insekter, SLA, 11. juli 2023.

Rapporter og notater

§3-registreringer af moser i Vollsmose Nord og Vollsmose Syd, Odense Kommune, 2009

Vurdering af fredskov og vandhuller ved Vollsmose, WSP for Odense Kommune, marts 2022

Vurdering af fredskov ved Vollsmose (kortlægning), WSP for Odense Kommune, marts 2022

Flagermus – Vollsmose, WSP, november 2022

Padder i Vollsmose - feltkortlægning 2019, NIRAS*

Vandhåndtering i Vollsmose, mødenotat 1. nov. 2021, NIRAS*

Online databaser

Arter.dk

Naturbasen.dk

DOF.dk

Luftfotos

Danmarks arealinformation

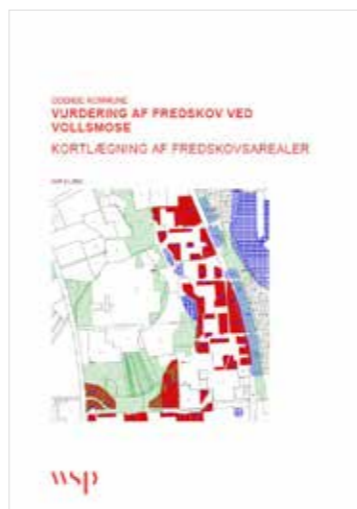
Danmarks naturdata

Understøttende planer

Lovbestemt udviklingsplan, Fremtidens Vollsmose, Civica, FAB og Odense Kommune, 2019

Handleplan for Danmarks Grønneste Storby, Odense Kommune, 2018

Handleplan for Natur og Biodiversitet i Odense Kommune, Odense Kommune, 2020

*Kilder s. 18 om udsivning fra losseplads

ARTSLISTE - SAMLET

Dansk Navn	Latinsk navn	Antal lokaliteter
Aften-pragstjerne	<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	1
Ager-padderok	<i>Equisetum arvense</i>	3
Ager-snerle	<i>Convolvulus arvensis</i>	1
Ager-tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	7
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	3
Almindelig brandbæger	<i>Senecio vulgaris</i>	4
Almindelig brunelle	<i>Prunella vulgaris</i>	1
Almindelig eg	<i>Quercus robur</i>	3
Almindelig fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	1
Almindelig fuglegræs	<i>Stellaria media</i>	3
Almindelig gedebled	<i>Lonicera periclymenum</i>	2
Almindelig hæg	<i>Prunus padus</i>	2
Almindelig hønsetarm	<i>Cerastium fontanum subsp. vulgare</i>	2
Almindelig hundegræs	<i>Dactylis glomerata subsp. glomerata</i>	5
Almindelig hundekvik	<i>Elymus caninus</i>	1
Almindelig hvene	<i>Agrostis capillaris</i>	1
Almindelig hyld	<i>Sambucus nigra</i>	1
Almindelig kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>	5
Almindelig kongepen	<i>Hypochaeris radicata</i>	2
Almindelig kvik	<i>Elytrigia repens</i>	1
Almindelig mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	1
Almindelig rajgræs	<i>Lolium perenne</i>	9
Almindelig rapgræs	<i>Poa trivialis</i>	3
Almindelig røllike	<i>Achillea millefolium</i>	6
Almindelig røn	<i>Sorbus aucuparia</i>	2
Almindelig syre	<i>Rumex acetosa</i>	1
Almindelig syren	<i>Syringa vulgaris</i>	1
Almindelig torskemund	<i>Linaria vulgaris</i>	1
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	3
Avnbøg	<i>Carpinus betulus</i>	2
Bidende ranunkel	<i>Ranunculus acris</i>	1
Bjørneklo	<i>Heracleum sphondylium</i>	3
Blæresmælde	<i>Silene vulgaris</i>	2
Blød hejre	<i>Bromus hordeaceus subsp. hordeaceus</i>	1
Blød storkenæb	<i>Geranium molle</i>	5
Blomme	<i>Prunus domestica subsp. domestica</i>	1
Bredbladet dunhammer	<i>Typha latifolia</i>	1
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	3
Burre-snerre	<i>Galium aparine</i>	5
Butbladet skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	1
Canadisk bakkestjerne	<i>Conyza canadensis</i>	3
Cikorie	<i>Cichorium intybus</i>	3
Drue-hyld	<i>Sambucus racemosa</i>	1
Dunet steffensurt	<i>Circaea lutetiana</i>	1
Dusk-syre	<i>Rumex thyrsiflorus</i>	1
Eng-brandbæger	<i>Jacobaea vulgaris</i>	1
Eng-forglemmigej	<i>Myosotis scorpioides</i>	1
Eng-nellikerod	<i>Geum rivale</i>	1
Eng-rapgræs	<i>Poa pratensis</i>	1
Engriflet hvidtjørn	<i>Crataegus monogyna</i>	4
Eng-rottehale	<i>Phleum pratense subsp. pratense</i>	9
Europæisk lærk	<i>Larix decidua subsp. decidua</i>	1
Feber-nellikerod	<i>Geum urbanum</i>	6
Ferskenpileurt	<i>Persicaria maculosa</i>	1
Filtet burre	<i>Arctium tomentosum</i>	2
Fladstræt siv	<i>Juncus compressus</i>	1
Fløjlsgræs	<i>Holcus lanatus</i>	5
Foder-vikke	<i>Vicia sativa subsp. sativa</i>	4
Følfod	<i>Tussilago farfara</i>	1
Fugle-kirsebær	<i>Prunus avium</i>	3
Gærde-snerle	<i>Calystegia sepium</i>	1
Gederams	<i>Chamaenerion angustifolium</i>	2

Dansk Navn	Latinsk navn	Antal lokaliteter
Glat ærenpris	<i>Veronica serpyllifolia</i>	1
Glat dueurt	<i>Epilobium montanum</i>	1
Glat hunde-rose	<i>Rosa canina subsp. canina</i>	1
Glat vejbred	<i>Plantago major subsp. major</i>	5
Gold hejre	<i>Anisantha sterilis</i>	1
Grå-bykke	<i>Artemisia vulgaris</i>	6
Grå-pil	<i>Salix cinerea</i>	1
Grøn høgeskæg	<i>Crepis capillaris</i>	2
Gul kløver	<i>Trifolium campestre</i>	5
Hare-kløver	<i>Trifolium arvense</i>	1
Haremad	<i>Lapsana communis</i>	2
Håret løvefod	<i>Alchemilla filicaulis var. vestita</i>	2
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	1
Have-ribs	<i>Ribes rubrum</i>	2
Hjortetrøst	<i>Eupatorium cannabinum</i>	1
Horse-tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	6
Høst-borst	<i>Scorzoneroideis autumnalis</i>	2
Hulkraet kodriver	<i>Primula veris</i>	1
Humle	<i>Humulus lupulus</i>	1
Hvid okseøj	<i>Leucanthemum vulgare</i>	1
Hvid snebær	<i>Symphoricarpos albus var. laevigatus</i>	4
Hvid snerre	<i>Galium mollugo</i>	3
Hvid-kløver	<i>Trifolium repens</i>	9
Hvid-pil	<i>Salix alba</i>	2
Hyrdetaske	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	1
Kæmpe-bjørneklo	<i>Heracleum mantegazzianum</i>	1
Kæmpe-svingel	<i>Schedonorus giganteus</i>	1
Kær-svinemælk	<i>Sonchus palustris</i>	1
Kær-tidsel	<i>Cirsium palustre</i>	1
Kattehale	<i>Lythrum salicaria</i>	2
Knippe-star	<i>Carex pseudocyperus</i>	2
Knoldet brunrod	<i>Scrophularia nodosa</i>	1
Knoldet mjødurt	<i>Filipendula vulgaris</i>	1
Kruset skræppe	<i>Rumex crispus</i>	6
Kruset tidsel	<i>Carduus crispus</i>	3
Krybende potentil	<i>Potentilla reptans</i>	1
Kryb-hvene	<i>Agrostis stolonifera</i>	4
Lådden dueurt	<i>Epilobium hirsutum</i>	4
Lancet-vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>	9
Lav ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	2
Liden andemad	<i>Lemna minor</i>	1
Liden burre	<i>Arctium minus</i>	1
Liggende potentil	<i>Potentilla anglica</i>	1
Liguster	<i>Ligustrum vulgare</i>	1
Løgekarse	<i>Alliaria petiolata</i>	1
Lugtløs kamille	<i>Tripleurospermum inodorum</i>	6
Lund-padderok	<i>Equisetum pratense</i>	1
Lyse-siv	<i>Juncus effusus</i>	4
Mælkebotte	<i>Taraxacum sp.</i>	5
Mangeblomstret frytle	<i>Luzula multiflora</i>	1
Mark-forglemmigej	<i>Myosotis arvensis</i>	1
Muse-vikke	<i>Vicia cracca</i>	2
Plettet arum	<i>Arum maculatum</i>	1
Prikbladet perikon	<i>Hypericum perforatum</i>	3
Rejnfan	<i>Tanacetum vulgare</i>	2
Robinie	<i>Robinia pseudoacacia</i>	1
Rød kornel	<i>Cornus sanguinea</i>	1
Rød svingel	<i>Festuca rubra subsp. rubra</i>	3
Rød-el	<i>Alnus glutinosa</i>	2
Rød-kløver	<i>Trifolium pratense</i>	2
Sæbeurt	<i>Saponaria officinalis</i>	1
Selje-pil	<i>Salix caprea</i>	1
Sibirisk ædelgran	<i>Abies sibirica</i>	1

Dansk Navn	Latinsk navn	Antal lokaliteter
Skive-kamille	<i>Matricaria discoidea</i>	1
Skov-elm	<i>Ulmus glabra</i>	3
Skov-hullæbe	<i>Epipactis helleborine subsp. helleborine</i>	1
Skov-jordbær	<i>Fragaria vesca</i>	1
Skovsalat	<i>Lactuca muralis</i>	3
Skvalderkål	<i>Aegopodium podagraria</i>	2
Slåen	<i>Prunus spinosa</i>	2
Slangehoved	<i>Echium vulgare</i>	1
Småbladet elm	<i>Ulmus minor</i>	1
Smalbladet dunhammer	<i>Typha angustifolia</i>	1
Sølv-poppel	<i>Populus alba</i>	1
Spids-løn	<i>Acer platanoides</i>	1
Stor fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>	1
Stor nælde	<i>Urtica dioica</i>	5
Sværtelvæld	<i>Lycopus europaeus</i>	1
Svine-mælde	<i>Atriplex patula</i>	2
Tag-høgeskæg	<i>Crepis tectorum</i>	1
Tagrør	<i>Phragmites australis</i>	2
Tigger-ranunkel	<i>Ranunculus sceleratus</i>	1
Tørst	<i>Frangula alnus</i>	1
Tudse-siv	<i>Juncus bufonius</i>	1
Tusindfryd	<i>Bellis perennis</i>	4
Tveskægget ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	2
Vej-guldkarse	<i>Rorippa sylvestris</i>	1
Vej-pileurt	<i>Polygonum aviculare</i>	1
Vidunder-ædelgran	<i>Abies veitchii</i>	1
Vild gulerod	<i>Daucus carota subsp. carota</i>	1
Vild kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	2
Vorte-birk	<i>Betula pendula</i>	3
Weichsel	<i>Prunus mahaleb</i>	1

ARTSLISTE - SKOV

Dansk Navn	Latinsk navn	Skov A	Skov B	Skov C
Ager-padderok	<i>Equisetum arvense</i>		X	
Ager-tidsel	<i>Cirsium arvense</i>		X	X
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	X		
Almindelig brandbæger	<i>Senecio vulgaris</i>		X	
Almindelig brunelle	<i>Prunella vulgaris</i>	X		
Almindelig eg	<i>Quercus robur</i>		X	X
Almindelig fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	X		
Almindelig fuglegræs	<i>Stellaria media</i>		X	
Almindelig gedebled	<i>Lonicera periclymenum</i>			X
Almindelig hundegræs	<i>Dactylis glomerata subsp. glomerata</i>	X	X	
Almindelig hundekvik	<i>Elymus caninus</i>	X		
Almindelig hyld	<i>Sambucus nigra</i>		X	
Almindelig hæg	<i>Prunus padus</i>		X	
Almindelig hønsetarm	<i>Cerastium fontanum subsp. vulgare</i>			X
Almindelig kongepen	<i>Hypochaeris radicata</i>			X
Almindelig kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>	X		
Almindelig rajgræs	<i>Lolium perenne</i>	X	X	X
Almindelig røn	<i>Sorbus aucuparia</i>	X		
Almindelig syren	<i>Syringa vulgaris</i>			X
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	X	X	
Avnbøg	<i>Carpinus betulus</i>	X		X
Bjørneklo	<i>Heracleum sphondylium</i>	X	X	
Blæresmælde	<i>Silene vulgaris</i>		X	
Blød hejre	<i>Bromus hordeaceus subsp. hordeaceus</i>			X
Blød storkenæb	<i>Geranium molle</i>			X
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	X	X	
Burre-snerre	<i>Galium aparine</i>	X	X	X
Butbladet skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>		X	
Drue-hyld	<i>Sambucus racemosa</i>	X		
Dunet steffensurt	<i>Circaea lutetiana</i>	X		
Eng-brandbæger	<i>Jacobaea vulgaris</i>	X		
Eng-forglemmigej	<i>Myosotis scorpioides</i>	X		
Eng-nellikerod	<i>Geum rivale</i>			X
Éngriflet hvidtjørn	<i>Crataegus monogyna</i>	X	X	X
Eng-rottehale	<i>Phleum pratense subsp. pratense</i>	X	X	X
Feber-nellikerod	<i>Geum urbanum</i>	X	X	X
Filtet burre	<i>Arctium tomentosum</i>	X		
Fladstræt siv	<i>Juncus compressus</i>	X		
Fløjlgræs	<i>Holcus lanatus</i>	X	X	
Foder-vikke	<i>Vicia sativa subsp. sativa</i>		X	
Fugle-kirsebær	<i>Prunus avium</i>			X
Gederams	<i>Chamaenerion angustifolium</i>		X	
Glat dueurt	<i>Epilobium montanum</i>		X	
Gold hejre	<i>Anisantha sterilis</i>		X	
Grøn høgeskæg	<i>Crepis capillaris</i>		X	
Grå-bynke	<i>Artemisia vulgaris</i>		X	
Grå-pil	<i>Salix cinerea</i>	X		
Gærde-snerle	<i>Calystegia sepium</i>	X		
Haremad	<i>Lapsana communis</i>	X		
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	X		
Have-ribs	<i>Ribes rubrum</i>	X	X	
Hjortetrøst	<i>Eupatorium cannabinum</i>	X		
Horse-tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	X		
Hulkravet kodriver	<i>Primula veris</i>	X		
Humle	<i>Humulus lupulus</i>	X		
Hvid snebær	<i>Symphoricarpos albus var. laevigatus</i>	X	X	X
Hvid-klover	<i>Trifolium repens</i>	X	X	
Hvid-pil	<i>Salix alba</i>		X	
Kattehale	<i>Lythrum salicaria</i>	X		
Knippe-star	<i>Carex pseudocyperus</i>	X	X	
Knoldet brunrod	<i>Scrophularia nodosa</i>	X		
Knoldet mjødurt	<i>Filipendula vulgaris</i>	X		

Dansk Navn	Latinsk navn	Skov A	Skov B	Skov C
Kruset skræppe	<i>Rumex crispus</i>		X	
Kruset tidsel	<i>Carduus crispus</i>		X	
Kryb-hvene	<i>Agrostis stolonifera</i>	X	X	X
Kæmpe-svingel	<i>Schedonorus giganteus</i>	X		
Kær-svinemælk	<i>Sonchus palustris</i>	X		
Kær-tidsel	<i>Cirsium palustre</i>	X		
Lancet-vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>	X	X	
Liguster	<i>Ligustrum vulgare</i>			X
Lugtløs kamille	<i>Tripleurospermum inodorum</i>		X	
Lund-padderok	<i>Equisetum pratense</i>	X		
Lyse-siv	<i>Juncus effusus</i>	X	X	
Løgekarse	<i>Alliaria petiolata</i>	X		
Lådden dueurt	<i>Epilobium hirsutum</i>	X	X	
Mangeblomstret frytle	<i>Luzula multiflora</i>	X		
Muse-vikke	<i>Vicia cracca</i>	X	X	
Plettet arum	<i>Arum maculatum</i>	X		
Prikbladet perikon	<i>Hypericum perforatum</i>		X	X
Rejnfan	<i>Tanacetum vulgare</i>			X
Rød svingel	<i>Festuca rubra subsp. rubra</i>	X		
Rød-el	<i>Alnus glutinosa</i>	X	X	
Rød-klover	<i>Trifolium pratense</i>			X
Selje-pil	<i>Salix caprea</i>		X	
Sibirisk ædelgran	<i>Abies sibirica</i>			X
Skov-elm	<i>Ulmus glabra</i>	X	X	
Skov-hullæbe	<i>Epipactis helleborine subsp. helleborine</i>		X	
Skov-jordbær	<i>Fragaria vesca</i>		X	
Skovsalat	<i>Lactuca muralis</i>		X	
Skvalderkål	<i>Aegopodium podagraria</i>	X		
Spids-løn	<i>Acer platanoides</i>		X	
Stor fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>		X	
Stor nælde	<i>Urtica dioica</i>	X	X	
Sværtevæld	<i>Lycopus europaeus</i>	X		
Tagrør	<i>Phragmites australis</i>	X	X	
Tusindfryd	<i>Bellis perennis</i>			X
Tveskægget ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>			X
Tørst	<i>Frangula alnus</i>	X		
Vild kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>		X	
Vorte-birk	<i>Betula pendula</i>	X		X

ARTSLISTE - SØ

Dansk Navn	Latinsk navn	Sø A	Sø B	Sø C
Ager-padderok	<i>Equisetum arvense</i>		X	X
Ager-tidsel	<i>Cirsium arvense</i>		X	
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	X		
Almindelig brandbæger	<i>Senecio vulgaris</i>			X
Almindelig brunelle	<i>Prunella vulgaris</i>	X		
Almindelig fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	X		
Almindelig hundegræs	<i>Dactylis glomerata subsp. glomerata</i>	X	X	
Almindelig hundekvik	<i>Elymus caninus</i>	X		
Almindelig kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>	X	X	
Almindelig mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>		X	
Almindelig rajgræs	<i>Lolium perenne</i>	X		X
Almindelig rapgræs	<i>Poa trivialis</i>		X	
Almindelig røllike	<i>Achillea millefolium</i>		X	
Almindelig røn	<i>Sorbus aucuparia</i>	X		
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	X		
Avnbøg	<i>Carpinus betulus</i>	X		
Bidende ranunkel	<i>Ranunculus acris</i>			X
Bjørneklo	<i>Heracleum sphondylium</i>	X		
Blæresmælde	<i>Silene vulgaris</i>		X	
Blød storkenæb	<i>Geranium molle</i>			X
Bredbladet dunhammer	<i>Typha latifolia</i>		X	
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	X		
Burre-snerre	<i>Galium aparine</i>	X		
Canadisk bakkestjerne	<i>Conyza canadensis</i>			X
Cikorie	<i>Cichorium intybus</i>		X	
Drue-hyld	<i>Sambucus racemosa</i>	X		
Dunet steffensurt	<i>Circaea lutetiana</i>	X		
Eng-brandbæger	<i>Jacobaea vulgaris</i>	X		
Eng-forglemmigej	<i>Myosotis scorpioides</i>	X		
Éngriflet hvidtjørn	<i>Crataegus monogyna</i>	X		
Eng-rottehale	<i>Phleum pratense subsp. pratense</i>	X	X	
Feber-nellikeroed	<i>Geum urbanum</i>	X		
Filtet burre	<i>Arctium tomentosum</i>	X		
Fladstræet siv	<i>Juncus compressus</i>	X		
Flojlsgræs	<i>Holcus lanatus</i>	X	X	
Foder-vikke	<i>Vicia sativa subsp. sativa</i>		X	X
Glat vejbred	<i>Plantago major subsp. major</i>		X	X
Grå-bynke	<i>Artemisia vulgaris</i>		X	
Grå-pil	<i>Salix cinerea</i>	X		
Gul kløver	<i>Trifolium campestre</i>		X	X
Gærde-snerle	<i>Calystegia sepium</i>	X		
Hare-kløver	<i>Trifolium arvense</i>			X
Haremad	<i>Lapsana communis</i>	X		
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	X		
Have-ribs	<i>Ribes rubrum</i>	X		
Hjortetrøst	<i>Eupatorium cannabinum</i>	X		
Horse-tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	X	X	
Hulkravet kodriver	<i>Primula veris</i>	X		
Humle	<i>Humulus lupulus</i>	X		
Hvid snebær	<i>Symphoricarpos albus var. laevigatus</i>	X		
Hvid-kløver	<i>Trifolium repens</i>	X	X	X
Hvid-pil	<i>Salix alba</i>		X	
Kattehale	<i>Lythrum salicaria</i>	X	X	
Knippe-star	<i>Carex pseudocyperus</i>	X		
Knoldet brunrod	<i>Scrophularia nodosa</i>	X		
Knoldet mjødurt	<i>Filipendula vulgaris</i>	X		
Kruset skræppe	<i>Rumex crispus</i>		X	X
Kruset tidsel	<i>Carduus crispus</i>		X	
	<i>Carduus marianus</i>	X		
	<i>Carduus marianus</i>	X		
	<i>Carduus marianus</i>	X		
	<i>Carduus marianus</i>	X		
Kær-tidsel	<i>Cirsium palustre</i>	X		

Dansk Navn	Latinsk navn	Sø A	Sø B	Sø C
Lancet-vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>	X	X	X
Lav ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>		X	
Liden andemad	<i>Lemna minor</i>			X
Lugtløs kamille	<i>Tripleurospermum inodorum</i>		X	
Lund-padderok	<i>Equisetum pratense</i>	X		
Lyse-siv	<i>Juncus effusus</i>	X	X	X
Løgekarse	<i>Alliaria petiolata</i>	X		
Lådden dueurt	<i>Epilobium hirsutum</i>	X	X	X
Mangeblomstret frytle	<i>Luzula multiflora</i>	X		
Muse-vikke	<i>Vicia cracca</i>	X		
Mælkebøtte	<i>Taraxacum sp.</i>		X	X
Plettet arum	<i>Arum maculatum</i>	X		
Robinie	<i>Robinia pseudoacacia</i>		X	
Rød svingel	<i>Festuca rubra subsp. rubra</i>	X	X	
Rød-el	<i>Alnus glutinosa</i>	X		
Skov-elm	<i>Ulmus glabra</i>	X		
Skvalderkål	<i>Aegopodium podagraria</i>	X		
Slangehoved	<i>Echium vulgare</i>		X	
Smalbladet dunhammer	<i>Typha angustifolia</i>		X	
Stor nælde	<i>Urtica dioica</i>	X		
Svine-mælde	<i>Atriplex patula</i>			X
Sværtevæld	<i>Lycopus europaeus</i>	X		
Tag-høgeskæg	<i>Crepis tectorum</i>		X	
Tagrør	<i>Phragmites australis</i>	X		
Tigger-ranunkel	<i>Ranunculus sceleratus</i>		X	
Tudse-siv	<i>Juncus bufonius</i>			X
Tusindfryd	<i>Bellis perennis</i>			X
Tørst	<i>Frangula alnus</i>	X		
Vorte-birk	<i>Betula pendula</i>	X		

ARTSLISTE - GRÆSLAND

Dansk Navn	Latinsk navn	Græsland A	Græsland B
Ager-tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	X	X
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>		X
Almindelig eg	<i>Quercus robur</i>		X
Almindelig fuglegræs	<i>Stellaria media</i>	X	X
Almindelig gedeblad	<i>Lonicera periclymenum</i>		X
Almindelig hundegræs	<i>Dactylis glomerata subsp. glomerata</i>		X
Almindelig hæg	<i>Prunus padus</i>	X	
Almindelig kvik	<i>Elytrigia repens</i>	X	
Almindelig kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>	X	
Almindelig rajgræs	<i>Lolium perenne</i>	X	X
Almindelig rapgræs	<i>Poa trivialis</i>	X	
Almindelig røllike	<i>Achillea millefolium</i>	X	X
Almindelig torskemund	<i>Linaria vulgaris</i>	X	
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>		X
Blomme	<i>Prunus domestica subsp. domestica</i>		X
Blød storkenæb	<i>Geranium molle</i>		X
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	X	
Burre-snerre	<i>Galium aparine</i>	X	X
Cikorie	<i>Cichorium intybus</i>	X	
Éngriflet hvidtjørn	<i>Crataegus monogyna</i>		X
Eng-rottehale	<i>Phleum pratense subsp. pratense</i>	X	X
Feber-nellikerod	<i>Geum urbanum</i>	X	X
Ferskenpileurt	<i>Persicaria maculosa</i>	X	
Fugle-kirsebær	<i>Prunus avium</i>	X	X
Gederams	<i>Chamaenerion angustifolium</i>	X	
Glat hunde-rose	<i>Rosa canina subsp. canina</i>	X	
Glat vejbred	<i>Plantago major subsp. major</i>	X	X
Grå-bynke	<i>Artemisia vulgaris</i>	X	
Gul kløver	<i>Trifolium campestre</i>	X	X
Horse-tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	X	X
Hvid snebær	<i>Symphoricarpos albus var. laevigatus</i>	X	
Hvid-kløver	<i>Trifolium repens</i>	X	X
Hyrdetaske	<i>Capsella bursa-pastoris</i>		X
Høst-borst	<i>Scorzoneroideis autumnalis</i>	X	
Håret løvefod	<i>Alchemilla filicaulis var. vestita</i>	X	
Kruset skræppe	<i>Rumex crispus</i>	X	
Krybende potentil	<i>Potentilla reptans</i>	X	
Kæmpe-bjørneklo	<i>Heracleum mantegazzianum</i>	X	
Lancet-vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>	X	X
Lav ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	X	
Liden burre	<i>Arctium minus</i>	X	
Lugtløs kamille	<i>Tripleurospermum inodorum</i>	X	X
Mark-forglemmigej	<i>Myosotis arvensis</i>	X	
Mælkebøtte	<i>Taraxacum sp.</i>	X	
Rød kornel	<i>Cornus sanguinea</i>	X	
Rød svingel	<i>Festuca rubra subsp. rubra</i>		X
Skive-kamille	<i>Matricaria discoidea</i>		X
Skov-elm	<i>Ulmus glabra</i>		X
Slåen	<i>Prunus spinosa</i>	X	X
Småbladet elm	<i>Ulmus minor</i>	X	
Stor nælde	<i>Urtica dioica</i>	X	X
Svine-mælde	<i>Atriplex patula</i>		X
Sæbeurt	<i>Saponaria officinalis</i>	X	
Sølv-poppel	<i>Populus alba</i>		X
Vej-guldkruse	<i>Rorippa sylvestris</i>	X	
Vej-pileurt	<i>Polygonum aviculare</i>	X	
Weichsel	<i>Prunus mahaleb</i>		X

PLÆNE

Dansk Navn	Latinsk navn	Plæne A	Plæne B	Plæne C
Aften-pragtstjerne	<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	X		
Ager-snerle	<i>Convolvulus arvensis</i>		X	
Ager-tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	X		X
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>		X	
Almindelig brandbæger	<i>Senecio vulgaris</i>		X	X
Almindelig hundegræs	<i>Dactylis glomerata subsp. glomerata</i>	X		
Almindelig hvene	<i>Agrostis capillaris</i>	X		
Almindelig hønsetarm	<i>Cerastium fontanum subsp. vulgare</i>			X
Almindelig kongepen	<i>Hypochaeris radicata</i>	X		
Almindelig kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>		X	X
Almindelig rajgræs	<i>Lolium perenne</i>	X	X	X
Almindelig rapgræs	<i>Poa trivialis</i>		X	
Almindelig røllike	<i>Achillea millefolium</i>	X	X	X
Almindelig røn	<i>Sorbus aucuparia</i>		X	
Almindelig syre	<i>Rumex acetosa</i>			X
Bjørneklo	<i>Heracleum sphondylium</i>			X
Blød storkenæb	<i>Geranium molle</i>		X	X
Canadisk bakkestjerne	<i>Conyza canadensis</i>		X	X
Cikorie	<i>Cichorium intybus</i>			X
Dusk-syre	<i>Rumex thyrsiflorus</i>			X
Eng-rapgræs	<i>Poa pratensis</i>			X
Eng-rottehale	<i>Phleum pratense subsp. pratense</i>	X	X	X
Europæisk lærk	<i>Larix decidua subsp. decidua</i>		X	
Feber-nellikerod	<i>Geum urbanum</i>	X		
Filtet burre	<i>Arctium tomentosum</i>	X		
Flojlsgræs	<i>Holcus lanatus</i>	X	X	
Foder-vikke	<i>Vicia sativa subsp. sativa</i>			X
Følfod	<i>Tussilago farfara</i>	X		
Glat vejbred	<i>Plantago major subsp. major</i>		X	
Glat ærenpris	<i>Veronica serpyllifolia</i>	X		
Grøn høgeskæg	<i>Crepis capillaris</i>			X
Grå-bynke	<i>Artemisia vulgaris</i>	X	X	X
Gul kløver	<i>Trifolium campestre</i>		X	
Haremad	<i>Lapsana communis</i>	X		
Horse-tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>		X	X
Hvid okseøj	<i>Leucanthemum vulgare</i>			X
Hvid snerre	<i>Galium mollugo</i>	X	X	X
Hvid-kløver	<i>Trifolium repens</i>	X	X	X
Høst-borst	<i>Scorzoneroideis autumnalis</i>		X	
Håret løvefod	<i>Alchemilla filicaulis var. vestita</i>	X		
Kruset skræppe	<i>Rumex crispus</i>	X	X	
Kruset tidsel	<i>Carduus crispus</i>	X		
Kryb-hvene	<i>Agrostis stolonifera</i>	X		
Lancet-vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>	X	X	X
Liggende potentil	<i>Potentilla anglica</i>	X		
Lugtløs kamille	<i>Tripleurospermum inodorum</i>		X	X
Mælkebøtte	<i>Taraxacum sp.</i>	X	X	
Prikbladet perikon	<i>Hypericum perforatum</i>	X		
Rejnfan	<i>Tanacetum vulgare</i>		X	
Rød-kløver	<i>Trifolium pratense</i>			X
Skovsalat	<i>Lactuca muralis</i>		X	X
Skvalderkål	<i>Aegopodium podagraria</i>	X		
Stor nælde	<i>Urtica dioica</i>	X		
Tusindfryd	<i>Bellis perennis</i>	X	X	
Tveskægget ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	X		
Vidunder-ædelgran	<i>Abies veitchii</i>			X
Vild gulerod	<i>Daucus carota subsp. carota</i>			X
Vild kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	X		
Vorte-birk	<i>Betula pendula</i>		X	

PLANTER & INSEKTER

Lokalitet	Insekter	Planter	I alt
Skov A	22	59	81
Skov B	18	50	68
Skov C	21	26	47
Sø A	18	59	77
Sø B	28	34	62
Sø C	13	20	33
Græsland A	-	42	42
Græsland B	15	31	46
Plæne A	-	30	30
Plæne B	9	28	37
Plæne C	12	27	39

Fremtidens Vollmose - Baseline for biodiversitet

Udarbejdet af SLA

For Fremtidens Vollmose P/S

Maj 2024